

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVIII

БРОЈ 360

22. ЈУЛ 1989

ЦИЈЕНА 3000 ДИНАРА

ПРАЗНИК, 13 ЈУЛ, СВЕЧАНО ОБИЉЕЖЕН

ПРЕКИНУТИ С ПОЛИТИКОМ УГАЂАЊА

● На свечаности у Челобрду говорио Мирољуб Ивановић, предсједник ОК СК

Тринаести јул – Дан устанка Црногорског народа обиљежен је на подручју општине пригодним свечаностима и културно умјетничким програмима.

Тим поводом, 12. јула положено је цвијеће на бројна спомен обиљежја, а оркестар Градске музике наступио је у Будви, Светом Стефану и Петровцу. На Чојковој главици приређен је пригодан културно умјетнички програм, евакуиран су успомене из НОБ-а. Поготову је лијепо било на Челобрду изнад Светог Стевана где се традиционално одржавају сусрети бораца и омладине уз богат културно умјетнички програм. Овога пута су учествовали Културно умјетничко друштво "Кањаш" и познати естрадни радник Ђорђе Балашевић.

На овој свечаности говорио је Мирољуб Ивановић, предсједник ОК СК Будва који је између остalog рекао: – "Овакви народни, јулски зборови још једном су прилика и обавеза да се потврде истине о опредјељењима, биткама, побједама и поразима и жртвама и јуришницима на небо нашег краја посебно оних из НОБ-а, револуције од 1941 до 1945. године што све не представља ништа друго до нашу историјску досљедност, борбену и слободарску традицију, наставак свијетлих устаничких традиција током вјековне мукотрпне историје... Говорећи даље, Ивановић је истакао да старо вријеме, тешко уступа мјесто новом, а тога су били свјесне и генерације Вукице Митровић, тога смо свјесни и ми данас. На те отпоре, треба стално рачунати, они су живави или и историјски очекивани. Вријеме данашње и вријеме будуће тражи од нас исту ону одлучност и непоколебљивост коју су имали јулошки устаници 1941. године. Одлучност да се ствари неће решити само од себе, и да се са свим оним што кочи остварије реформе код нас морамо сами ухватити у коштац. Морамо се врло одлучно ослађати склоности да водимо политику која ће помирити све интересе, политику којом ће се свима угађати. Дана, када водимо историјску борбу за демократизам друштва, нагласио је Ивановић, у њеном суштинском, исконском значењу, сучени смо стицања грађанства свих

идеја и идеологија до амнестије четништва и рестаурације потпуно заборављених друштвених интереса. Демократија у којој свако може да критикује свакога а да при том за свој рад и своје понашање не подноси рачун никоме, није ни социјалистичка ни буржоаска. Једном ријечју није никаква демократија. Ту се одлучно морамо изјаснити, без обзира да ли ћемо због тога бити оптужени за догматизам или да смо присталице неке старе политике... Данас треба да је свима јасно да ослонац Савезу комуниста могу бити само широки демократски процеси социјалистичког самоуправљања, више него јасно да то више не може бити држава. Развојем демократских процеса морамо створити услове афирмације храбrosti и одлучности, памети, знања и способности јер само тако можемо решити наше проблеме, помоћи да наше друштво буде успешније и да се у њему срећније живи." Тринаестог јула у 10. сати у Светом Стевану, отворена је спомен чесма палим борцима за слободу у првом и другом свјетском рату. То је учинио Светозар Вукмановић-Темпо, народни херој и члан Савјета Федерације, у присуству великог броја грађана. У име мјесног бораца НОР-а, гостије поздравио Илија С. Митровић, а на свечаности је говорио и Драган Миковић, члан ЦК СКЈ који је између остalog рекао: – На плочи коју данас свечано отварамо налазе се имена бораца из првог и другог свјетског рата. Слободољубље, патриотизам, историјски су нераскидиво повезани и увијек ће повезивати борце два свјетска рата, као и осталих ратова овог наше нападеног народа. Страдања и жртве за слободарске циљеве не могу се дијелити. Зато овдје требају да буду заједно јер су синови и кћери ових истих људи, жртве истих идеала... Слиједећи идеје бораца Првог и Другог свјетског рата ми данас морамо заједно, равноправно и сложно да се боримо за јаку Југославију, нашу заједничку домовину и за спровођење свих реформи који смо започели."

Поводом 13. јула на подручју општине, одржано је и неколико спортских сусрета.

■ Ранко ПАВИЋЕВИЋ

СЛОВЕНСКА ПЛАЖА ОВИХ ДАНА

ТУРИСТИЧКИ БАРОМЕТАР

ЉЕТО СА ЗАДРШКОМ

ОЧЕКИВАЊА и прогнозе о овогодишњем туристичком љету су до сада биле различите. Сада се подсећати на све one који су их и давали, поготову на то какви су они били "визионари", једноставно би било бескорисно. Ако буде требало, а сматрамо да ће неизоставно то требати и морати да се учини, за то остају јесен и зима када ће времена бити на претек.

И туристичким лајцима је постало јасно, ако таквих међу најма још уопште има, да је овогодишње туристичко љето каснило, једноставно било је – са задршком. Послије доста усјечног маја, „наишла“ је такозвана „јунска рупа“, затим је усlijedila она јулска. Најгоре што се могло десити је да је 20. јула у хотелима од Будве до Петровца било 1.100 слободних мјеста, и да су ауто кампови били напрсто полупразни.

Разлоги се за такво стање не знају, или, пак, не жеље да их саопште. Но, ваљало би их сазнати и обавезно саопштити, и све учинити да се стање у туристичком привређивању и, посебно, у нашим понашањима у овом одговорном случају мијења.

Јер, туристичко привређивање је на ривијери пјешчаних плаžа њено данас и сутра. На томе се заснивају и треба да се и остварују амбициозни и реални и животни планови развоја на подручју где се „природа играла, кад је своје чудесно дјело на махове стварала“.

Када нам је све то познато, а свесрдно смо се изјаснили за „нову развојну филозофију“, онда нам једино преостаје да се ради и дјеловањем, на дјелу покажемо да смо спремни да окренемо ту нову и дugo очекивану страницу живљења.

Д. Новаковић

FESTIVAL
GRAD
KONTAK
CITY
BUDVA

СВЕ О
ФЕСТИВАЛУ

ЗАЈЕДНИЧКА УЛАГАЊА

У вили „Топлиш“ у Светом Стевану предсједник РИВ-а др Радоје Контић 1. јула је примљо представнике америчке компаније „Спенсер“ са сједиштем у Бриселу, на челу са власником, господином Булом. У разговору су учествовали предсједник Приједорне коморе Жарко Драговић и предсједник система „Монтекса“ Станислав -Тано Копривица. Разговарао је о могућностима заједничких улагања у неколико перспективних грана у Црној Гори прије свега у црну и обояну металургију, грађевински материјал и опрему, електронику, а посебно у турizму. Предсједник РИВ-а др Радоје Контић је, с тим у вези, између остalog рекао да страни улагачи у потпуности располажу са својим капиталом, стичу право управљања својом имовином, слободно трансформишу добит и друго.

Станислав -Тано Копривица је предсједника РИВ-а упознао да је са америчким бизнисменима договорено да се формира заједничка фирма, и да је, као заједнички програм, договорено неколико послова. Међу првима, рекао је предсједник система „Монтекса“, договорено је улагање у тврђаву Мамула на улазу у Бококоторски залив и њено претварање у јединствени угоститељско-туристички забавни садржај. Конкретно је разговарано и о могућностима улагања у развој туризма на острву Ада на Великој плаžи у Улцињу, као и другим могућим пословима.

Д.Н.

„ГРАД ТЕАТАР“

У ПОСЕБНОМ ДОДАТКУ

„ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

- ШТА ЈЕ НА ПРОГРАМУ
ДО 20. АВГУСТА
- НАШ ГОСТ: ЂОРЂЕ БАЛАШЕВИЋ

ПРОСЛАВЕ

А ГДЈЕ СУ, МЛАДИ?

ПРОШЛИ су и овогодишњи јулски празници уз уобичајене манифестије: полагање вијенаца и цвијећа на гробове палих бораца и спомен обиљежја, партизанско вече на Челобрду, излет на Чојкову Главицу...

Дакле, што се тиче форме, задовољена је. Међутим, да ли је суштина у томе? Мислимо да није. Узмимо прославу Дана борца - 4. јул. Тога дана, уобичајили смо, да се на гробове палих бораца и спомен обиљежја положи вијеници и цвијеће. Изврши се набавка, уочи празника се направе задужења по мјесним заједницама и ујутро рано положе се вијеници и цвијеће. То обично ураде појединци, чланови борачке организације, најчешће сами, као да то раде кришом, без итџе и једног омладинца. Зар је то у духу програма активности борачке и омладинске организације у којима котира као један од главних задатака - његовање револуционарних традиција код младих? Зар има згодније прилике него на Дан борца, када обилазимо знаменја револуције и гробове палих бораца, да окупимо младе на тим мјестима, школску и другу омладину, и да им причамо о тим младим људима, њиховим вршњацима, који су жртвовали своје животе у цијелу младост да би садашње и будуће генерације живеле у слободи?

Дан борца је најљепша прилика да се омладини на лицу мјesta каже да су ти пали борци, када су гинули били млади као и они сада, да су имали 18, 19, 20, 25 година, били су лијели, снажни, пуни живота. Гинули су са пјесмом на уснама, падали су као младо класје којему је прије рока дошла жетва. На њиховим гробовима стоје ријечи пјесника „Ти гробови нијесу раке, већ колијевке нових снага”, а те нове снаге су омладина ове земље. Зато омладина треба на Дан борца да положи вијенице и цвијеће на гробове и спомен-обиљежја, заједно са борцима док још има живих.

Вл. Станишић

БИЉЕШКА

ЗАШТО ТАКО?

Преко штампе и осталих масовних медија из дана у дан се обавјештавамо о разним националистичким испадима диљем наше лијепе домовине. Пјевају се пјесме неприхватљиве садржине, носе капе и други национални симболи „украшени“ „орнаментима“ за које смо мислили да су дио наше мрачне прошлости, узвијују пароле непријатељске садржине. Судови, нарочито они за прекрашаје, имају пуне руке после.

Наша средина је, до сада је бар било тако, поштеђена напетоћи ове врсте. Како је то вјековима и био случај на овим просторима, у миру и слози су живјели припадници разних националности и вјера. Толеранција је увијек била веома изражена, што је једна од лијепих особина на које можемо бити поносни. Надамо се да ће још дуго бити тако.

Ипак, ту и тамо, у последње вријеме и код нас избију чарке, које мишљења смо треба сасијетати у коријену да не би било „зла већнага“. Повод за ове редове је инцидент који се недавно догодио у самопослузи барске „Приморке“ у Бечићима. Комерцијални директор ове радне организације Раде Орландић је једноставно наредио особљу самопослузе у Бечићима да скину фотографију Слободана Милошевића, предсједника Предсједништва СР Србије која се налазила на једном од зидова. Био је енергичан у свом захтјеву не образлажући зашто то чини. Радници самопослузе у Бечићима, који су били зачућени и изненађени поступком свог директора, навратили су и у нашу Редакцију. Мира Сарван нам је рекла да не могу да сквате овај потез (њено мишљење дијеле остали радници Стана Радовић, Ивка Зиндовић, Слободан Радуловић, Милка Вуловић, Boјана Бабовић, Зорка Томовић и Божидар Кнежевић) с обзиром да се ради о истакнутом политичару, који је омиљен не само у СР Србији и чије су фотографије, усталом, истакнуте и у другим објектима (па и у продавницама) на Црногорском приморју. Одлучили су да јавно проговоре о гесту свог претпостављеног, напоменувиш нам да ће због тога сигурно бити шиканирани.

Д.Н.

Надамо се, прво, да неће дојивети никакве неприлике за свој јавни протест због недоличног чина, а друго да се овакве ствари убудуће неће дешавати на нашем подручју.

С. Грегорић

ИЗ „ЈАДРАНА“

ВЕЛЕПРОДАЈНИ ЦЕНТАР

У ПОСЉЕДЊЕ двије године трговци све више пажују спремност да потрошачима припреме по неко пријатно изненађење, заправо да своју понуду приближе купцима. Тако је у јулу у оквиру Тргног центра отворен велепродајни центар првенствено намењен за снабдијевање одмаралишта и приватних угоститељских радњи. Роба се, рекао нам је комерцијалиста „Јадрана“ Миливоје Ђуровић, може поручити телефоном и испоручује се врло брзо возилима трговинске организације.

Пословни потез, несумњиво, за похвалу.

Нажалост, као да је више оних других изненађења. Не мислимо овог пута на још увијек присутну нељубазност и намргоћеност подавача и касирки, већ на редован недостатак најтражених артикула, којих, најчешће, има у магацинима и приручним складиштима, али не и на полицијама трговина и самопослуга. А, добро се зна да постоје задужени и плаћени радници да брину о томе да купцима на дохват руку буду и све врсте бонбона и жвакачких гума, грисина, сапуна и каладонта и других сличних „ситница“. Да ли је у питању заборавност или нешто друго не би знали да кажемо, то би, вјаљда, требало да знају шефови и пословође и да поведу рачуна да свако ради оно за штаје задужен!

Д.Н.

САОПШТЕЊЕ ПРЕДСЈЕДНИШТВА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА СУБНОР-а

ОСУЂЕНИ ПРОПУСТИ

Предсједништво Општинског одбора СУБНОР-а Будва је на својој сједници од 19.07.1989. године разматрало друштвено-политичку и безбедносну ситуацију на подручју Општине и на основу анализе жели указати на следеће:

● Примијеђено је да се у последње вријеме на трибинама и другим јавним иступима у Будви од одређених појединца индиректно напада и вријеђа име и дјело Тита, као и обезврјеђује НОБ и револуцију.

Борачка организација Будве енергично протестује

је и ограђује се од таквих иступа и истовремено скреће пажњу одговорним организацијама и појединцима да се позову на одговорност организатори таквих манифестија.

● Одијењено, је такође да су организација и спровођење избора у Општини били веома слаби услед чега је одизв бирача био изузетно слаб, а на неким бирачким мјестима (Будва I) није ни до данас спроведен.

Сматрамо да је информисаност грађана у вези избора била недовољна, па је и то један од разлога сла-

бог одзыва бирача, али ни то не умањује одговорност непосредних носилаца изборних активности.

● Исто тако указујемо на слабу активност у припремама прослава јулских празника, где поред осталог нису чак ни заставе истакнуте на мјестима где је то морало бити, учињено.

Наша борачка организација је правовремено указала на ова и слична питања, па се и поред тога дешавају овакви пропусти што се не би смјело убјудише толерисати, како не би дошло до нежељених послецида.

ИСКОСА

ЋУТОЛОЗИ С ДВА ПРСТА

КАО никада до сада у вријеме нових демократских процеса, постају видљиве одређене појаве које су тако дубоко биле укоријењене у наш систем, код нашег човјека, почев од оног тобоже најодговорнијег „на врху“ па до оног обичног. Дуго смо толерисали двојни морал на свим нивоима, док смо добар лични примјер простор протјерали из свакодневне политичке и самоуправне праксе. Стога је криза социјалистичког морала више него очигледна.

Иако знајмо да у овом друштву нико не може имати предности које не произистичу из властитог рада, пракса показује нешто друго. И даље су присутни случајеви разних противзаконитих дјела, приредних преступа, корупције, мита, пљачке друштвене имовине и чега све не. Још увијек се поједини мјеници вјешто крију иза политичких институција и самоуправних органа, и ако је и таквих случајева све мање. За све ово нијесу криви једино ти наши

„одговорни“ другови, и нијесу само они ову нашу стварност учинили оваквом каква јесте. Шта рећи о оним другима, поступним, ћутолозима, људима са два прста, који цијелог живота нијесу били ништа друго осим покорне слуге и обична гласачка машина својим „велможом“. Шта рећи о њима који су једино чували своје велике газде, ћутећи због свог сопственог мира, топле фотеље, најчешће солидног дохотка и својих глупости са којима и због којих живе. О њима који су својим опортунизmom пружили руку либерализму и који су са своја два подигнута прста у ваздуху, чак потиснули оне са поштенih десет прстију, који живе од свог рада и своје памети. Није ли стога потребно, наравно на демократски начин „ускратити им гласање“ јер они без обзира на велики број, више нијесу „у моди“. Њихове етикете и подигнути прсти, очито су прочитани и на њихову жалост више не паде.

Р.Павићевић

У ХОТЕЛУ "АВАЛА"

ОТВОРЕН КАБАРЕ

УГОСТИЋЕЛИ најекслузивијег будванског хотела - „Аvala“, коме су енглески туристи који су прошли године у њему боравили посредством „Jugotursa“ из Лондона дали епитет НАЈБОЉИ на јужном Јадрану, отворили су кабаре-бар, први угоститељско-забавни центар садржај те врсте на овом ди-

јелу јадранске обале.

Кабаре-бар ради у конгресној дворани хотела у којој је последњих пар година радио казине. Заједнички су га отворили „Avala“ и фирма „Kej

бизнес сервис“ из енглеског града Норвича чији је власник Славомир Марковић, иначе,

наше горе лист.

Објекат ради сваке вечери од 21 до три сата ујутро. О забавном дијелу програма брине екипа која се смјењује сваких петнаест дана, а угоститељски дијони понуде је препуштен одабраној екипи будванских угоститеља.

Д.Н.

ИСПРАВКА

У ПРОШЛОМ броју „Пријомских новина“ на 2. страни погрешно је објављено да је за делегата ХТО „Монтенегротурист“ у Вијећу удруженог рада Скупштине СР Црне Горе изабрана Сильвана Ђуровић. Требало је да стоји да су за делегате ХТО „Монтенегротурист“ у Вијећу удруженог рада Скупштине СР Црне Горе изабрани Бранко-Дики Кажанегра и Раде Грегорић.

ОО СК ОРГАНА УПРАВЕ СО

(НЕ)РЕГУЛАРНОСТ ПОД ЛУПУ

С ОБЗИРОМ да су се на једном од скорањих састанака ОО СК органа управе и сличби Скупштине општине не чуле не мале оптужбе на рачун појединих чланова Општинске изборне комисије (коју сачињавају и један број чланова ове ООСК), био је то и разлог да се на посљедњем састанку о томе нашироко расправља. Као повод за расправу послужила је и информација Општинске изборне комисије о цјелокупној изборној активности у општини, а у њој се између остalog каже да је све урађено у складу са законом. Но како су на прошлом састанку на рачун ове комисије изречене оптужбе, чак од стране појединих општинских функционера (у којима је предњачила, како је речено **Ирена Половић**, да се служила између остalog кампањом, па чак и обманама, након дуге расправе је закључено да су такве тврђње биле неосноване, смишљене и тенденциозне. Тако ће се за оне који су такве квалификације изрекли без основа, покренути поступак одговорности, а то ће учинити Секретаријат ове ОО СКЈ. Јер, како рече **Бранка Жигић**, ако је неко оптужен за кампању, поткупљивање и остало, ми се морамо изјаснити да ли је то тачно или није, а ако није мора се утврдити одговорност за изречену.

Не мању пажњу на овом трочасовном састанку изазвала је расправа о регуларности, или боље речено нерегуларности рада последње заједничке сједнице Скупштине општине, одржане 15. јуна. Из мноштва дискусија, дало се закључити да је у њеном раду било пуно неправилности и да је протекла у нерегуларним условима. Речено је да су **сједници присуствовале и цијеле породице и групе појединача који су били једино личне интересе, те да су присуствовали и неки делегати без формалног основа**. У прилог овој тврђњи говори и писмено тумачење секретара Скупштине општине **Драгана Лијешевића** у којему се каже да се у одређеном дијелу може поставити питање формалних недостатака везаних за вршење замјене функције делегата.

Зачуђујућа је и изјава **Бранке Вуксановић**, Општинског јавног правоборнича која је након што је саслушала дио тврђњи о току и начину рада ове сједнице Скупштине општине казала: – „ако је ово тачно, онда човјек мора остати без текста, те дилеме око покретања иницијативе о регуларности, као и одговорности не може бити”.

Изречене оцјене о овој сједници убедљиво говоре о „правом“ раду Скупштине општине, па је због свега речено и **закључено да се покрене иницијатива којом ће се преиспитати регуларност заједничке скупштинске сједнице од 15. јуна, а ако се утврди да је била нерегуларна, поставиће се питање законитости њених одлука и наравно затражити одговорност због свега што се десило**. Кривце, наравно није тешко након тога пронаћи.

Није мање била интересатна и тачка „разно“, мада се о њој није конкретније расправљало. **Речено је да органи управе просто не функционишу, да се дио архиве појединих одјељења и даље налази по холовима, да се мало ко у последње вријеме може наћи на својем радном мјесту, па на њие риједак случај да понекад има више странака него запослених у згради Скупштине**. А како су ове констатације изречене више пута до сада, остаје нам да закључимо: и овога пута смо се на жалост увјерили у неспремност не малог дијела чланова ове ОО СК да рјешава нагомилане проблеме у органима и службама Скупштине општине. Очito је да доминирају опортунизам и незамјење што не би требало да је својествено члановима СК.

Стога се треба надати да је крајње вријеме да се у овој ОО СК ситуација измјени, како се не би остварио предлог њених чланова да се иста због своје неспособности и немоћи расформира.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

УЗРОК НЕСПОГРАЗУМА: ОДМАРАЛИШТЕ У КАМЕНОВУ

РЕАГОВАЊА

ДОГОВОРИ БЕЗ ЗНАЊА БАЗЕ

ПОВОДОМ објављеног писма Предсједника општине Будва Дулетића Влада у „Пријорским новинама“ од 30. јуна 1989. године, под насловом „Селидба давно планирана“, осјећамо обавезу да јавност шире упознамо са током збијавања и правом истином аргументованом подацима, које је доскорашњи предсједник Владо Дулетић вјероватно „заборавио“.

У свом писму друг Дулетић се највећим дјелом осврнуо на историјат догађаја од момента доделе земљишта СИЗ за одмор и рекреацију раднику Косова, још 1956. године, па до данашњих дана када је донешена Одлука о дислокацији и Рјешење о додјели новог земљишта званог **Бранковина у Кукачком потоку**. Интересантно је да се, још раније вођени преговори око дислокације како тврди друг Дулетић, успјешно приводе крају и у први мах се додјељује читавих 23.000 м² земље за дислокацију, управо за вријеме његовог мандата. Касније је увидјевши грешку, направљена исправка рјешења на 12.000 м² земље укњижена у суду. Неме сумње, био је то „добар финиш“ већ дugo вођених преговорова, за чије окочиње друг Дулетић има највише „заслугу“.

Иницијатива за дислокацију одмаралишта Каменово потекла је из времена када је предсједник општине био **Душан Лијешевић**, а секретар Општинског комитета друг Владо Дулетић па се не може предвидјети чинjenica да се друг Дулетић још тада „дубоко залагао“ уз остале членнике СО Будва за дислокацију одмаралишта управо на подручје Бечића, а све то у свијетлу развоја високог туризма. Али друг предсједник је заборавио истаћи да су зоне одмаралишног туризма одређивали и уцртавали будвански мјеници, неформалне групе (од два-три човјека) гдје је добrog удјела имао и он као ондашњи секретар Општинског комитета СК. Тада нису заступани интереси становништва МЗ Бечића, већ су приликом израде урбанистичких планова Општине Будва будвански мјеници „ложртвовано“ и бескомпромисно драгоцене локације овог подручја, при чему су добро пазили да не отштеје сопствени атар, где су уцртавали куће и гледали само своје интересе.

Ово потврђује и изјава друга Дулетића на сједници Предсједништва МК ССРН Бечићи одржаној дана 20. априла 1985. године у сали хотела „Монтенегро“, где су тада били присутни као представници скупштине Општине **Душан Лијешевић, Раде Грегорић, Иво Калотровић, Војо Медиговић** и други. (Записник од 20.04.1989. године.)

Такође, грађани МЗ Бечићи су се на више зборова, који су одржани у том периоду, а и касније до данашњег дана, енергично супротстављали проширењу постојећих или изградњи нових одмаралишних капацитета. Међутим, на једном од тих зборова, где је и друг Дулетић био присутан, тадашњи предсједник СО **Душан Лијешевић** је у полемици изјавио присутним грађанима да неће расправљати на равноправној основи „као Руси и Американци“ што је подразумијевало да ће мјеници одлучити што је у интересу народа, а не штитити и заступати његову изражену вољу и потребе.

На неким зборовима грађани МЗ Бечићи били су присутни и представници—аутори изrade планова, где су на многоbrojne примједбе грађана на одређивање одмаралишне зоне у Бечићима, одговарали да су под притиском одређених људи планови враћани по неколико пута на дораду, да би се испоштовале „све њихове жеље“. То сигурно нису били интереси овог народа.

У даљем току догађаја, увидјевши да у

таквим околностима може доћи у питање усвајање плана, мјеници су једнострано обманули грађане МЗ Бечићи, тврдећи да је зона одмаралишта изнад магистрале искључиво резервисана за дислокацију одмаралишта испод магистрале у Бечићима, где би се на тај начин ослободиле локације за изградњу капацитета комерцијалног карактера (хотелски комплекс ХТО „Монтенегротурист“ или други). Вјерујући преставницима СО Будва грађани су под тим „условима и обећањима“ прихватили урбанистички план Бечића. О овоме говори Информација оштинског одјељења за урбанизам комуналноб-стамбене послове и катастар бр. 06-сл. од 12. новембра 1986. године, када је начелник био **Војо Медиговић**. Наведена Информација обрађује овај проблем, истичући да одмаралишна зона у Бечићима служи искључиво дислокацији одмаралишта испод магистрале и то са редуцираним капацитетима на нивоу хотела „Б“ категорије.

План је међутим остао само на папиру, а догађаји око одмаралишта су ишли сасвим другим током. Одмаралишта испод магистрале су остала тамо и где су, нека су чак реконструисана уз добро проширење капацитета, а сасвим тим дошло је и до већег обухвата тако драгоценог земљишта уз обалу мора („Нафтагас“). Истовремено одмаралишна зона преко магистрале је строго испарцелисана за сасвим нове одмаралишне објекте („Обод“, Крушевачко одмаралиште и др.) и самим тим све дубље прекорачење лимита од 3200 лежаја у одмаралишним објектима што је предвиђено до 2005. године (ГУП Бечића). У овом моменту евидентирано је 4312 лежаја у чврстим одмаралишним објектима на подручју МЗ Бечића. Други Дулетић има јасну слику свих ових локација, где су планирали и дали обећања неким организацијама (сазнајемо из представе јавног информисања) за изградњу нових одмаралишних капацитета. (доскорашњи предсједник СО лично посједује урбанистички план за одмаралишну зону Бечићи).

У првој половини 1989. године имали смо два састанка са представницима СО Будва, где је био присутан и друг Дулетић као предсједник СО. Разматрајући проблем одмаралишта у Бечићима, друг Дулетић је „вјероватно заборавио“ да нас упозна са договорима и споразумима, које је до тада имао, а неке и лично потписао мимо знања овог народа, кршећи тако законску и установну регулативу. Тада је изричito тврдио да Општина Будва нема никаквих обавеза у смислу давања нових локација и да сва постојећа издата решења о додјели локација треба сторирати, јер немају законског основа (непоштовање ГУП-а и ДУП-а Бечићи), о чему постоји и службена забиљешка, а и сви присутни са тог састанка могу исто посведочити.

Предсједник на сваки начин тежи да своју одговорност умањи, иако је директно био учесник многих договора и споразума, па и потписник Договора са представницима СИЗ за одомаралиште.

Мислио је овај народ да „изабрани“ (постављени) предсједник СО Будва треба штитити његове интересе и под штитом својих моралних и људских квалитета да буде у стапном договору и дослуху са својим народом. Међутим, догађаји иду супротним корисјеком, склапају се договори и споразуми, а народ о томе сазнаје путем штампе или ако којим случајем дође до неког таквог документа.

ГРАЂАНИ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БЕЧИЋИ

ЉЕТО '89

„ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“ СА ГОСТИМА НАШЕ РИВИЈЕРЕ

СЕЗОНА је на Будванској ривијери свој зенит доживјела управо ових дана. Приватне куће уз обалу су готово сасвим попуњене, што је најбољи барометар. Истина у хотелима још има празних мјеста (то највише и зачујује ових дана), а може се пронаћи мјесто и за шатор или приколицу. Једино не треба тражити смештај у радничким одмаралиштима јер су пунака око.

У гужви, на температуре од преко 30 Целзијусових, пошли смо у шетњу обалом у намјери да забиљежимо неке утице наших гостију.

—Свети Стефан, Милочер, Пржно су чаробна мјеста, рај на земљи. Знали смо то од раније, сада смо то потврдили. Плаже, море, зеленило – не треба трошити ријечи. замјерке? Е, нема добrog експрес ресторана за наше годишње одморце, оне са плићим цеповима, слаби су прилазни путеви кроз насеља изнад магистрала (ту ми одмарамо), нема градске расvjete. Мислим да то прво треба направити за наредну сезону, како овај лијепи крај не би био деваљвиран, каже Јован Зарић, студент из Београда.

УРЕДИТЕ ПРИЛАЗЕ!

- Макадам и мрак одбијају госте од лијепих кућа
- Прескупо је иако је Будва у питању
- Добра искуства „Центротуриста“

На лоше прилазне путеве и шетње по мраку, жале се **Микица** и **Катарина Кнежевић**, који су провели десетак дана у насељу Подкошљун. Каку, шта вриједи што је домаћин био изузетно предсуртљив, што има лијепо опремљену кућу, када до ње води макадам и када нема ни једне сијалице уз тај путњак.

Стојадин **Живановић** из Сmedereva је са супругом **Милком** и дејцем **Александром** и **Сашом**, провео такође десетак дана у Будви.

—Становали смо у приватној кући, плаћали по 60.000 динара за кревет, причао нам је Стојадин. Није то скупо. Но, скупо је када се крене у град. Ја сам високо

квалификован зидар, радим већ двије деценије у СР Њемачкој, али вјерује не могу да се храни по кафанама. Скупо је. Зато купимо месо (и оно је скупље него у Европи) и правимо роштиљ.

Стојадин каже да би домаћини требали да исказују мало више пажње према гостима, да схватају да су они у првом плану. Иначе пуно лијепих ријечи је изрекао за особље Дома здравља где су према њему и његовој породици били изузетно предсуртљиви.

Слађану и Драгана **Чунића** који су у Будви дошли преко агенције „Кварнер експрес“ одушевљава град у којем су први пут, његове плаже и хотели, надасве стари

град и оно што се у њему дешава ноћу. Редовни су посетиоци представа фестиваља „Град театар“.

—Све је лепо, али нас посебно импресонира Трг пјесника и наступи „принчева ријечи“, каже Драган. — Пуно је свијета који долази ради фестиваља. Но, за нас који живимо од плате тешко је платити и улазнице и сјести пред „Могреном“. Зато се одлучујемо само за представе. Хранимо се у ресторану „Центротуриста“ где су цијене приступачне, а храна добра.

Његова супруга Слађана, примјењује да на Словенској плажи, где се купају, нема доволно тушева, да би могла бити чистија. Цијене на терасама хотелу у вечерњим часовима су палене, па примјењује да је ове сезоне мање свијета на њима него лани.

У ресторану нишког „Центротуриста“ у Будви, највише је домаћих гостију. Ту се храни преко 500 наших годишњеодмораца ко-

ји имају претплату на три оброка, а у пролазу је много више оних који сврле на изванредан роштиљ који се овде спрема.

—Па долазе и због квалитета и приступачних цијена, каже нам Рафа Ренгелов, управник објекта.

—Код нас готово јело рецимо стаје свега 26.000 динара, јела са роштиљом од 44 до 60.000 динара, за сок треба платити 7000, салату 6500, кратко пиће 5000 динара.

Мислим да су то најприступачније цијене у граду.

Иста је ситуација у великом ресторану ове радне организације у Бечићима, где се храни око 700 наших годишњеодмораца.

Из свега овога би поуке могли извучити (и морали) наши туристички радници. Првенствено они у „Монтенегротуристу“ који су заборавили на домаћег госта, а и други који се баве туризмом. И домаћини који издају кревете, а нису увијек ни љубазни ни предсуртљиви према својим гостима. Зар треба понављати – збир савијица чини туризам. Зато о свакој треба итекако водити рачуна. Поготову у туристичкој општини каква је наша, где се искључиво од госта живи. А он нам све слабије долази.

С. Грегорић

КОНКУРС „МОНТЕНЕГРОЕКСПРЕСА“

ПРИЛИКА ЗА УСПЈЕШНЕ

● Од 1.650 пријављених за туристичке агенте одабрано педесет најинтересантнијих. Конкурс и даље отворен

ЈУГОСЛОВЕНСКИ конкурс „Монтенегроекспреса“ за приватне туристичке агенције и агенте управо је завршен. За будуће сараднике ове наше туристичке агенције јавило се 1.650 појединца и мањих друштвених и привредних организација

Комисија у саставу **Милутин Лалић**, професор на Факултету за поморство у Котору, и члан Предсједништва ЦК СК Црне Горе, затим бизнисмен **Богољуб Карић** и **Љубиша Ђорђевић**, па композитор и пјевач **Ђорђе Балашевић** и новинар „Политике“ **Петар Јанковић** одабрали су педесет кандидата који су новим идејама указали на могућности бољег коришћења онога што црногорски туризам нуди и препоручили их „Монтенегроекспресу“ за будуће сараднике.

Директор „Монтенегроекспреса“ **Бранко Кажанергра** је новинарима на конференцији за штампу рекао да овај јединствени конкурс заправо и није завршен. Све замисли које туристичку понуду Црне Горе треба да учине занимљивијом и примамљивијом – биће добродошле. Рекао је да ће бити формирано стално тијело са стручњацима из разних области које ће пратити и иновирати нове предлоге и понуде, и да ће „Монтенегроекспрес“ своју унутрашњу организацију морати да прилагоди овом пројекту који несумњиво представља новину у туризму.

Занимљиво је било мишљење члана ове Комисије **Милутина Лалића**.

—Идеја коју је покренуо „Монтенегроекспрес“ један је од првих и веома охрабрујућих корака у промоцији и оживотворењу определјења 10. ванредног контгреса СК Црне Горе која смо назвали „новом развојном филозофијом“. Као таква она је у потпуности на трагу наших настојања да се подстичу креативне, духовне и материјалне снаге наше народе, а посебно храбри, иновативни и предузетнички оријентисан већи број људи који су се јавили.

Посебан квалитет овог подухвата и његова стратешка димензија у томе је што се директно, без икаквог чиновничког уплатљавања и посредовања, равноправно повезују друштвени и приватни капитал у тежњи да тако успешније остваре своје појединачне интересе – а тиме и укупну друштвену добробит.

С обзиром да је ријеч о пионирском пројекту, сматра **Лалић**, он између осталог, има и високу политичку вриједност – то је путоказ и инспирација како треба и како ћемо убудуће радити. Савез комуниста који се донедавно идеолошки мрзтио, зазирао па стога и кочио овакве иницијативе, а у раније вријеме давао само неујерљиве вербалне подршке, од данас управно хрли у сусрет тим и таквим идејама и улаже свој политички ауторитет у разбијање свих нагомиланих блокада и дорми, а прије свега жилавих бирократских отпора. Признајемо данас, сасвим отворено, да у томе видимо прилику и за нашу сопствenu реафирмацију за враћање обиљно полуљаног угледа наше Партије.

Посебно одушевљава одзив и одјек на који је ова акција наишла. Богатство идеја и програма и позамашан приватни капитал који улази „у игру“ подстицај су који нас упућује на даље континуирано настављање ове иницијативе, рекао је, између осталог, **Милутин Лалић**.

Д. Новаковић

ИЗЛЕТИ

“ПЕТРОВЦЕМ” КРОЗ БОКУ

Од више излета и шетњи које „Монтенегроекспрес“ организује по мору за туристе је посебно интересантан цјелодневни излет бродом „Петровац“ кроз Боку Которску, назван „пиратска вожња“. Брод, испловљава из Будве или Котора, и за то педесет путника, колико може да прими, ово крстарење представља изузетан доживљај. Поред

обиласка Котора и Пераста и посјете острвима, Госпи од Шкрпјела и светом Ђорђу, „усидрених“ преко пута колијевке помораца Боке которске, излетници виде и доживе и остале љепоте „невјесте Јадрана“. За све њих посебан ужитак представља двочасовни предах са ручком и купањем на плажи Жањице, на улазу у Бококоторски залив на-

спрам – тврђаве Мамула.

О путницима на броду брине петочлана посада на челу са капетаном **Ђоком Митровићем**, затим водичи, аниматори и музичари, па је расположење на борду – „до даске.“

Домаћи туристи овај неизборавни доживљај плаћају 225 хиљада динара.

Д. Н.

ЉЕТО '89

У АРАНЖМАНУ - РОЂАК

ТЕК је други јулски талас, донио право освјежење на „ривијери бисерних плаџа“. Са кишом, масовно су стигли и домаћи туристи и тако „спасили“ сезону. Већ 15., 16. и 17. јула било је тешко, највише слободну собу па су у туристичким бироима били прикупљени да госте упућују у Бијели до и друга, мало удаљења насеља на периферији града, чак и на Јаз и у Ластву Грбаљску. И тамо су број попуњене празне собе.

● Догодило се оно што се годинама догађа: домаћи гост стиче половином јула и остаје до половине августа. У том „шпицу јула“ све се брзо попуни – и хотели и кампови, одмаралишта и приватне собе. Наше годишње одморце, који све теже састављају крај с крајем, па самим тим се и теже одлучују да проведу неколико дана на мору, уопште не интересују изгледа јефтиније цијене крајем јуна, извесни популарни који се нуде почетком јула – једноставно за њих је сезона одмора период од половине до половине два жарка јефтиња мјесеца.

● То знају и они који се баве издавањем кревета. Свјесни да је из године у годину сезона све краћа – ове године пуним капацитетом се неће радити више од 30 дана – настоје да улове у мутном. У тренуцима када се тражи кревет више, појединци, очигледно специјализовани за посао којим се баве, сачекују домаће госте испред туристичког бироа, на аутобуској станици и другим пунктovима где су сигурни да ће срећи уморне путнике са пртљагом, који су кренули на море а да преходно нису извршили резервацију. Нуде им тада великолично смештај, обећавају удобне собе, простране терасе, употребу кухиње и друге погодности. И када гости смеје (од обећаног комфора мало што гост види) одрежу им цијене по својој вољи. Тако се ових дана у собама треће и друге категорије наплаћива кревет по цијени од 100.000 динара. Без обзира да ли је градско, приградско или пак сеоско подручје. А добро се зна да су јули важе ове цијене: 50.000 динара за кревет у соби треће, 60.000 динара друге 80.000 прве категорије. Гост, уморан од пута и узлудног трајења, празне собе пристаје на ту цијену. Газда задовољен што је „напунио“ кућу, жели да још ућари: не пријављује госте. За сваки случај им каже: ако дође инспекција, ви сте моји рођаци. Гости и то „узимају кућу“ да не би било неприлика.

● „Рођака“ и „пријатеља“ су ових дана пуне и викендите у нашу обалу. Простране терасе лијепих мермерних вила су затворене и за инспекторе: када се јаве да изврше контролу не пријетко им се одговара – шта ви има да контролишу: то је наша родбина. А на терасама чудно: одједном по 30 и више „рођака“.

● Инспектори су ревносни, обилазе терен, пишу пријаве. Домаћини и викендаши опет довитљиви, настоје да есквирају када се то год може. А када буду и откриви резонују у стилу: боље платити и казну, она је увијек мања од зараде коју оставе „рођаци“.

● Годинама већ, из сезоне у сезону има непријављених гостију и наплаћивања мимо прописа: Сви, одговорни и неодговорни, туристички радници и домаћини, инспектори и остали знају за готово све маријетлуке издаваоца соба, познато им је да се на овај начин драстично деваљира углед који се у туризму тешко стиче. Стога би било итако добро када би се уместо симболичних новчаних казни увеле друге мјере: кривичне пријаве, јавно изношење имена оних који се баве недозвољеним радовима, дисциплинске и партијске казне ако су такви издаваоци соба у радном односу и чланови СК. Вјерујемо да би такве мјере (и друге које треба увести) имале ефекта и да би се једном могли изборити да се ово зло сузбије и искоријени.

С. Грегорић

ОБНОВА СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

РЕСТАУРАЦИЈА БАЗИЛИКЕ

У СТАРОЈ Будви у току су радови на рестаурацији и конзервацији тробрдне базилике, откривене приликом истраживачких и археолошких радова на почетку обнове старог будванског града послије земљотреса 1979. године. Поред пронађених остатака ове монументалне грађевине, подигнуте у 5. или почетком 5. вијека, најdragоценiji налаз чине остатак великог мозаика. Пред поставља се да је прекривао целокупни под базилике, а красе га фрагменти са мотивима птица и цвијећа и разним хришћанским и јеврејским симболима, урађени од разнобојног камена и опеке. Све то, те откриће декоративна пластика и покретни археолошки материјал, овај јединствени културни споменик срстavaju у прву категорију споменика културе те врсте код нас.

По пројекту и уз надзор Завода за заштиту споменика културе Србије, на челу са др Мирком Ковачевићем, онај сложен и специфичан посао, чије је извођење стајати 400

милиона динара, обавља Завод за заштиту споменика културе Црне Горе са Цетиња. Мозаици ће се, иначе, наткрити ради заштите, а за посетиоце ће бити приступачни већ крајем августа.

У току су припреме за почетак радова на обнови манастирских комплекса Подластva и Ластви Грбаљској, затим манастира Дуљево код Светог Стевана, као и цркве Светог Димитрија у Брајићима. Радови на ревитализацији ова три значајна културно-историјска споменика, почеће у септембру.

У току су и радови на уређењу ентеријера Археолошког музеја у старој Будви, а изводи их специјализована организација „Облик“ из Сарајева. Изложбену поставку оне, несумњиво једне од најбогатијих археолошких збирки у земљи, којој припада неколико хиљада експоната, поставиће стручњаци Музеја и Завода из Цетиња.

Д. Новаковић

ИСКОСА

ЈУБИЛЕЈ БУДВАНСКЕ ОСНОВНЕ БАНКЕ

ДЕЦЕНИЈА ПЛОДНОГ РАДА

ПОЧЕТКОМ ОВОГ МЈЕСЕЦА, 6. јула, навршило се десет година плодног рада Будванске основне банке – по остварењу дохотка најуспјешnije radne organizacije u našoj opštini i jedne od naјuspješnijih u Crnoj Gori. Taj значајни datum obilježen je skromno i radno: na sjednici Skupštine Banke i Izboru radnika njenog Radne zajednice sagledani su rezultati desetogodišnjeg poslovanja, teškoće s kojima su se sukobljavali u svakodnevnom radu, problemi koji su savladani i uspjeli koji su postizani, zahtevajući pohrvatovanom zalaganju svih članova kolektiva i koji, budući zaista vrlo imponantni, obavezuju na nova pregrnuća.

Привредни живот – паралисан

У уводном излагању, које је најдно и другој sjednici podnijeo direktor Banke Pavle Ivanović, истакнуто је да је ова садаrenomani organizacija formirana u takoreči odusidnutom trenutku – kada је, nakon katastrofalnog zemljotresa, privredni живот u našoj opštini bio gotovo potpuno paralisan: порушено је 690, a teško oštećeno 2188 dруштвених и индивидуалних објеката, а сви tokovi животa – почев od turističke привреде и комunalne djelatnosti do obrazovanja, nauke, kulturne i dječje zaštite – били су umrtiljeni. Свему томе, – свим objektima na Budvanskoj rivijeri i svim selima u њenom zaleđu – требalo је удахнути живот, што није било ни мало лако ни једnostavno. Тада је датак требало је да је решава је млади колектив тек основане Budvanske osnovne banke, чији су se organi upravljanja – Skupština, Izvršni odbor, Kreditni odbor i Radna zajednica sa svojim Savjetom i komisijama – хватали u koštašima s mnogo brojnim teškoćama, razmatrali najvažniji pitanja i donosili načijelišodnije odluke.

Између потреба и могућности

Prvih godina potrebe su bile ogromne a mogućnosti veoma male. U Budvi je Banka raspolažala poslovnom prostorom od svega 160 kvadratnih metara, a u Petrovcu baramkom koja je licala na све друго више него на објекат у коме је требало обављати bankarske послове. С незнјатим finansijskim potencijalom – активи је износиле свега 575.217.000 i пасива исто толико динара – dotrajalom опремом и без довољно стручних kadrova, Budvanska osnovna banka је требала da, поред сопствених, средставa со-

lidarnosti, Republičkog fonda, drugih banaka i od inozemnih kreditita учили што ефикаснијим и ставим их што прије на располагање građanima i izvođačima rada. Ona је у томе и успјела – већ у октобру 1979. године, прва na пострадалом подручју, и у Црној Гори, почела је с кредитирањем građana, a до краја априла 1980. у оштећеним stambenim zgradama saniranо је 207, a do kraja juna iste godine izgrađena је 364 stan. Za turističku сезону 1979. оспособљени су za prijem gostiju хотели „Maestral“, „Milocher“, „Sveti Stefan“, „Rivijera“ i „Kastel-Lasta“, a godinu dana kasnije hoteli na Bečićkoj plazhi. „Vidikovač“ је bio prvi objekat чија је izgradnja завршena na godišnjicu zemljotresa. Ta iste godine izgrađene су – zgrade: Skupštine opštine i dруштveno-političkih organizacija, „Montenegro-turista“. Odjeležnja uputrašnjih послова, a приведени su krajdu radovi na Dому здравља, Zavodu za izgradnju Budve, школама u Budvi i Petrovcu i zgrade „Zeta filma“. Podignute су, односно kupljene poslovne zgrade u Budvi (1200 m²), Petrovcu (540 m²) и Svetom Stefanu (26 m²) чија ревалоризација вриједност износи 1.659.042.450 динара. Banka raspolaže са првом опремом чија је ukupna vrijeđnost 1.068.533.000 динара. Po sebi brigu Banke је посвећivala rješavanju stambenih problema radnika, па је tu сврху kupljeno 25 stanova i dat je 31 kredit za individualnu stambenu izgradnju. Organizacije које су poslijе zemljotresa пословале са губитком („Avala“, „Palas“, „Četvrti juli“, „Jadran“) sanirane су беспovratno iz predstava dohotka Banke.

U proteklih deset godina Budvanska osnovna banka prужala је znatnu pomoć Radnjoj organizaciji u osnivanju "Stari Grad", komunalnoj privredu, просветi i kulturi, Istoriskom arhivu, sportskim, humanitarnim i drugim organizacijama, као и mjesnim zajednicama,

ИМЕНОВАЊА ОСНИВАЧКИХ ОДВОБА

Скупština је, у складу са одредбама Закона о банкама и другим finansijskim organizacijama, који је ступио на snagu 25. februara 1989. године, donijela Одлуку o imenovanju Osnivačkog odvora u kojim su ušli као direktor Pavle Ivanović, direktor Osnovne banke Budva, и članovi: Nikola Lijeshevini, predsednik Izvršnog odvora Banke, Tomica Knežević, član Izvršnog odvora, Marko Medetović, predsjednik Kreditnog odvora i Petar Stugarić, stručni saradnik za pravne послове.

дајући, и на тај начин, значајан допринос развоју наше општине.

Заслужено повјерење

Имајући у виду резултате које је овај колектив постигао у десетогодишњем раду, као и значајан број признања и захвалница, које је добио од радних организација, на sjednici Skupštine Banke donijeti su i slijedeći zaključci:

– од мале филијале израстао је велики и значајан колектив који ужива повјерење у сопственој средини и ван ње;

– створен је здрав finansijski kollektiv који је kadrovski ojačan da može postizati sve bolje rezultate;

– поред обједињавања novchanih tokova, Budvanska osnovna banka обавила је значајан посао на обједињавању сопствених средстава и finansijsku upotrebu novchane i izgradnje objekata porušenih u katastrofalnom zemljotresu, premostivavajući neblagovremeni priliv средстава od Republičkog fonda, чиме је znatno ubrzala proces novchane i izgradnje. Od izuzetnog значаја је то da Banke od свог постојања није имала промашених investicija, што указује на чињеницу да су средства увијек усмјеравана тамо где је најпотребније и најуспешније;

– колектив Budvanske osnovne banke остваривао је значајан дохотак који је усмјераван за rješavanje problema u turističkoj i komunalnoj privredi opštine;

– uspjeli postigli su u protoklom, desetogodišnjem periodu rezultatima, привредni живот u našoj opštini; то је значајан посао на пострадалом подручју, и то је усмјераван за rješavanje problema u turističkoj i komunalnoj privredi opštine;

– поступајућi по закljučku Izvršnog odvora Budvanske osnovne banke, donijetom na sjednici održanoj 17. маја 1989. године, Skupština se, u cilju realnije i свестranije očjenje rada rukovodstva Banke, izjasnila tačnim glasањem o povjerenju direktoru Banke i direktorima sekтора. Nakon spроведенog glasањa Izborna komisija је konstatovala да је Skupština prisustvovala da je Skupština prisustvivala 28 članova, da je само један listić bio nevažeći i da је takoreči aploslunut većinom od 27 glasova izglasano povjerenje direktoru Banke Pavlu Ivanoviću i direktorima Marku Ivanoviću, Ivu Kostoviću i Bojinu Samariću.

У присуству 63 radnika Budvanske osnovne banke, на Збору Radne zajednice, održanom 9. јула 1989. године, шесторици radnika, који су провели dvadeset godina neprekidnog rada na bankarskim пословima, dodijeljeni su zlatnicama sa likom друга Tita, a tri deset godina, to jest od њенog osnivanja, rучни часовници.

M. Lalić

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

ЗАПАЖЕНЕ ИЗЛОЖБЕ

У МОДЕРНОЈ галерији у Будви и галеријама „Аркада“ у Туристичком насељу „Словенска плажа“ и „Свети Стефан“ у граду-хотелу, у јулу је отворено неколико запажених изложби. Љубитељи и познаваоци ликовног стваралаштва неке од њих су оцијенили репрезентативним.

Од 6. јула у галерији „Аркада“ представио се **Никоша Раичевић**, један од истакнутијих црногорских сликара средње генерације. Представио се са 25 слика и цртежа на којима преовладавају мотиви из природе, а све их је карактерисало богаство боја.

Послије њега са 40 уља и пастела представио се **Јанош Месарош** један од наших водећих сликара наиваца, за чије је стваралаштво, на примјер, **Коста Димитријевић**, аутор лексиона „Наива у Југославији“ рекао да, између остalog, слика на потпуно нов, стилизован начин којим симболизује живот Баната и Бачке. За љубитеље ове врсте сликарства ово је био првопредни ликовни догађај на Црногорском приморју.

Слично је оцијењена и изложба академског сликара **Вики Виријевић** у светостефанској галерији, на којој се представила са 22 пастела. Изложене радове посетиоци су запамтили по особеној префинености ствараоца за бесконачност.

Иза ње излагао је такође академски сликар **Марко Мусовић** из Загреба. Изложио је тридесетак минијатура у уљу и пастелу, и гости хотела „Свети Стефан“ већи дио изложених радова су откупили.

Посетиоци Модерне галерије у Будви имали су прилике да упознају стваралаштво академског сликара **Бранислава Вулековића** из Новог Сада једног од водећих акварелиста у Војводини. Представио се са тридесетак акварела и неколико уљаних платна, на којима преовладавају мотиви из Војводине и дијелом са Црногорског приморја. Изложбу која ће бити отворена до 5. августа отворио је сликар **Мило Павловић**, такође акварелиста.

Д. Новаковић

ТРАГОМ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ (16)

УЧИТЕЉ СА ЧОЈКОВЕ ГЛАВИЦЕ

ПИШЕ: МР МАРКО Б. ИВАНОВИЋ

УЧИТЕЉ Иво (Јован) Ивановић рођен у Маинама Кратњим, село Ивановићи 1896. (4. јула). Последње је шесто дијете у породици **Јована Никова Ивановића** и супруге **Јоване** рођ. Марковић.

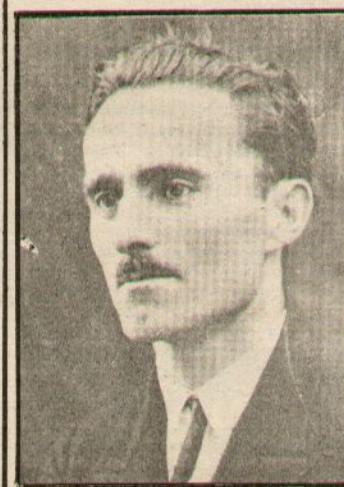
Иво је учио Пучку школу у Будви 1903 – 10 (њен 6. и 7. разред чинио је Дво-разредну школу). Наставља школовање на Богословско-учитељској школи у Задру (звани Т.К. мушки препарандиј у Арбанасима), испит зрелости за учитеље пучке школе (за српско-хрватско језично подручје) стиче у истој школи 1918. (1. маја), а практични испит положе 1920. (19. нов.) у Дубровнику.

На почетку Првог светског рата 1914. (иако подајник Аустрије) Иво ступа као добровољац у Прву чету Бокешког добровољачког батаљона тадашње црногорске војске. Због изнурености у рату као младић од 18 година бива пребачен из војске у позадину јануара 1915. Одмах затим прима прву учитељску службу у Шестанима у околици Бара 1915. (од 2. II – 3. V).

Након капитулације Црне Горе јануара 1916, усљед нарушеног здравља, Иво не одступа са старијом браћом (**Крстом, Ђуром и Илијом**) и осталим Ивановићима, Маинама, Брајићима, Паштровићима и многим другим Приморцима за Крф и Солун, који пођоше пјешице без војничке одјеће и обуће у помоћ српској браћи, подносећи сву албанску голготу на путу смрти, али на крају ваксирнуше у славним борбама за коначно ослобођење и уједињење свих југословенских народа. Иво бива одмах ухваћен од аустријских власти и затворен у тврђави Шпањола (крајем и на острву Ластовицу у тврђаву „Мамулић“, тако названој по њеном градитељу аустријском генералу Лазару Мамули) у Херцег Новом. У затворским тврђавама чамио је 21 мјесец, а у задњој години рата аустријска команда га пребације у свој 37. пјешадијски пук у Добоју (од 1. XI 1917 до 1. XI 1918.) Након коначне пропasti Аустро-угарске царевине Иво се врћа болестан кући.

Одмах послије ослобођења Которско школско вијеће поставља Ива за привременог учитеља Дво-разредне мјешовите пучке школе у Главатима (Грабља), коју дужност кратко обавља (8. I – 6. II 1919.), и на своју мобу бива премештен од истог Вијећа (7. феб. 1919.) за учитеља у Маинама Горњим (на Чојкову Главицу), претходно предавши дужност наду-читељу **Николи Антуновићу**. На Чојковој главици извршио је четири генерације ѡака вршећи дужност учитеља у периоду од 7. II

1919. до 14. XI 1922. године. Школа на Чојковој главици (у документима се ово име не помиње) подигнута је на земљишту Лучића званом „Чојкова главица“ (по овом имениу школа је позната у народу) уочи Првог светског рата (кропопокривач је био **Крсто Вукалов Станишић** по сјенцу **Ђура Н. Дулетића**). Школа се градила самодо-принсом Маина изузев Построжана који су имали

Иво Ј. Ивановић

школу. (Подострожани су предлагали да се гради заједничка школа на Мишићу повише Лаза или низу постигнут договор). Школа је радила између два рата и једно вријеме послије Другог светског рата.

Нажалост, италијанска војска запалила је школу у устанку 1941. и у пожару су нестали дневници и сва осталла школска документација, те је немогуће пратити рад школе по документима до тога времена. (Касније је војска одијела и лијепе гвоздене шкуне са прозора). Ипак, школа је радила 1915. нашто упућује једна признаница (од 4. априла 1915.) путем које је школски одбор предао Команданту војне жандармерије (потпис нечитљив) простирије школе којима се служио учитељ, и то: три собе и четврт, кухину, портик и један нужник – останце. Први учитељ школе био је Ђуро Крута из Грбља. У близини мјеста на коме је саграђена школа склопљен је мир у устанку 1869. То јест, на овоме је мјесту аустријски генерал **Гаврило Родић** (именом је гувернером Далмације 17. дец. 1869. уместо оболелог и омраженог генерала **Загнера**) добивши највиша овлашћења царске владе (осам дана послије склапања мира са Кривошијанима у Кнелјазу), склопио је мир са устанцима из Грбља, Побора, Маина и Брајића 19. јануара 1870. Вође овог устанка били су сеоски главари и виђенији људи свога времена. Из Побора то су Ђуро и Марко Зец; из Брајића **Вукале Шутов Мариновић**, **Вукале П. Стојановић**, **Иво Јовичић** и **Иво П. Дапчевић**, а из Маина

Вукале Б. Марковић, **Нико Ђуров Ивановић** (касније учесник у ослобођењу Бара) и **Јово П. Кнежевић** (Ђ.Самарџић, Први кривошијски устанак, Гласник, Котор, 1940).

Главни одбор Просвјете спрског просвјетног и културног друштва у Сарајеву именује Ива повјереником просвјете у Маинама Горњим 1921 (декретом од 25. феб.), а исте године Покрајинска управа за Далмацију у Сплиту (рјеш. бр. 578 од 16. IX) именује га сталним наду-читељем Дво-разредне мјешовите основне школе у Будви са наступом у школској 1922/23. години. Которско школско вијеће од 1922 (бр. 1632/22 од 27. јула) поставља Ива за Управника школе у Будви и на тој дужности отаје до краја своје кратке учитељске каријере (до 1931). Од 1920–28 редовно је оцењиван високом оцјеном за свој педагошки рад (просјечна оцјена 4,22), а за пријегоран рад одликован је **Златном медаљом** за ревносну службу **Александар I** (указом број 893 од 15. јуна 1929.).

Иво је и ван школских клубова био активан радник. Вршио је дужност блајајника општине Будва од 1926 (по посебном одобрењу Министра просвјете бр. 2138 од 20. авг.), а Школско надзорништво среза Бококоторског у Котору (актом од 3. јуна 1929.) одређује га за режисера школе, који регулише исплате наставном особљу школе при пореској управи у Будви. Из списка којима је Иво регулисао мјесечна берира (плате) видљиво је следећи школско особље (1929–30): **Ајлевић Вуко**; **Арменко Андија**; **Балић Загорка**; **Баљак Јелкица**, учитељица у Градишту; **Босић Митар**; **Бошњак Милева**, учитељица у Тудоровићима ОШ – Чесмињово; **Грбић Лидија**; **Ђурковић Милан**; **Димитријевић Борислав**; **Маслач Даница**, учитељица у Будви и Режевићима; **Марсановић Љубомира**; **Матиљић Маринела**; **Мишакин Данило**; **Лукшић Кеснија**, учитељица у Сутомору; **Никић Франо** учитељ у Шушању; **Поповић Петар**, учитељ у Мишићима; **Радончић Љубица**; **Раденовић Јованка**; **Стојанац Бранко**; **Перазић Лука** и **Вукотић Никола**.

Иво је предсједник и најактивнији члан Соколске секције у Будви. Соколско друштво настало је ради буђења националне свијести код словенских народа. Основао је у Прагу 1862 (основач **Мирољуб Турш**); а одмах затим идеја се прихвата и код нас. Прво соколско друштво оснива се у Јубљани (8163), а соколски савез који дјелује до почетка Другог светског рата. У

пригодним иступима Иво истиче улогу овог друштва у буђењу свијести за ослобођење и уједињење наших народа у стварању свесловенске заједнице, како он каже у виду „великог словенског сокола широких крила, који ће бити у стању штитити своје соколиће“. Иво редовно говори приликом ђурђевданског уранка, дану посвећеном пролећу и буђењу природе, али и дану који је за наше потлачене народе значио идеју ослобођења и уједињења и како је он истицао преко својих стожера „војвода, хајдука и ускока увијек се будио на своје ускрснуће, слободу, своје пролеће...“ У говорима Иво подсећа на истакнуте спрске војводе Првог спрског устанка (**Васку Чарапића** и др.), а Граховска битка 1858. подсећа га на „дан у којој види јунаке Словенске спарте“. У говору на Савиндан подсећа на нашег првог просвјетитеља Светог Саву, а по њему Ободска штампарија даваше „душевну храну нашем народу“. Истицао је велику улогу гусала и у њима слијепих гусала као и народних родољубивих пјесама у буђењу народа за слободу и уједињење. У говору везаном за дан уједињења и стварања Југославије (1. децембра 1918) истиче да су се остварила „пророчанства наших великане Гундулића, Доситеја, Гаја, Његоша, Штросмајера, Прешерна, Гргорчића и многих других“ и истиче да је то дан „који по величини свог значаја заузима прва мјеста у историји Јужнији Словена“.

Иво се истицао и као добар организатор и управа општине Будва одаје му посебно писмено признање за организацију дочека Бана зетске бановине у Будви (1931.).

Иако тешко болестан Иво је стално мислио на рад до краја живота, био је добар педагог и описменио је више генерација ћака.

Није стварао своју породицу, а тада неизлечива туберкулоза (у народу звана сушкица) била је јача од њега и у 35. години односи му млади живот у Сарајевској болници 21. сеп. 1931 (трошкови су износили 13.790 дин.) Сахрањен је на гробљу св. Јована, а поп **Лазо Радоњић** опростио се ријечима: „Иво, ти си просвјетитељ и имаш добре врлине међу нашим народом. Да сам пчела па да летим од цвијета до цвијета, не бих те окитио колико си заслужио, а што бих се толико и трудио кад си ти сам себе окитио најљепшим врлинама...“, док Ивов колега учитељ упути ријечи: „Тутња се чула, пушка је пукла, родио се син у породици Ивановића, син просветитељ...“ (прве ријечи опроштаја запамтио **Ђура Н. Дулетић**).

ДРАГАН РАЈИЧИЋ

ОРОЧЕНЕ МИСЛИ

САКУПИМ ја све своје мисли у једну кесу. Ставим у њу своје мисли о овој држави, о овој власти, о нашој спољној и унутрашњој политики, о руководиоцима и ћолитичарима уопште, о томе ко је крив за ово, ко за оно и тако даље. Све што сам имао у глави извадим и ставим у ту кесу.

И, бога ми, кеса се напуни, а мени у глави би одмах лакше. Као да ми у глави паде камен са срца.

Затим узмем ту кесу и однесем је у банку. Орочим своје мисли на двадесет година са намером да их, када их будем подизао, наплатим са каматом. Заправо, рачунам овако. Ако два-

десет година будем живио без својих мисли, ова држава ће за то морати да ме награди. Да, на примјер, имам приоритет приликом дељења станови или плацева. Да ће ми се обезбедити боље радно место, а мојој деци стипендија за школовање у иностранству. Можда је нескромно, али претпостављам да неће изостати ни одређена друштвена признања мени и мојој личности. За испољено пожртвовање није искључено да ће историја тај мој дубоко патриотски чин прогласити подвигом столећа. На крају крајева, човек који нема ништа у глави све то може и треба да очекује. Таквим

личностима ова држава никада није остала дужна и према њима се односила токорећи старатељски.

А рачунам и овако. Шта бих ја данас па и могао да урадим са тим својим мислима! Било шта да почнем са њима да градим ризична је, а вероватно и промашена инвестиција. Са њима бих чак могао да упропастим и оно што сам некако већ стекао.

Зато сам и однео своје мисли у банку и орошио их за нека, вальда срећнија времена.

Ако ова инфлација дотле не поједне и њих! (Друга награда на конкурсу)

МИТАР МИТРОВИЋ

АФОРИЗМИ

БЕЗ РАЗДОРА НЕМА ПРОПАДАЊА.

НЕ ВАЦАЈТЕ СЕ НА ИНФЛАЦИЈУ КАМЕНОМ ИЗ ПРАТКЕ.

КОМУНИСТИ У НЕВОЉИ И БОГУ СЕ МОЛЕ.
САД СЕ И СРП ПЛАШИ ЖИТА, А ЧЕКИЋ НАКОВЊА.
А КАД СЕ ИСПРУЖИТЕ И ДУША ЉЕ ВАМ СЕ ОДМОРИТИ.ЛОПТА ЈЕ БАЧЕНА, САМО ДА ВАС НЕ ЛОБУЈУ.
НАРОД ЈЕ ДОБИО РЕЧ... ДОБРО ЈЕ И ТО ДОБИО!
НЕ ПРЕЗИРИТЕ ПОЛИЦИЈУ—ОНА ЈЕ ТО ПОШТЕНО ЗАСЛУЖИЛА.ГЛАВА КОЈА КЛИМА БРЗО ЗАХРЧЕ.
ВАША СУДБИНА ЈЕ У ЊИХОВИМ ШАКАМА.
ПАЛИЦА ПО ПАЛИЦА—ПАЛИДРВЦЕ.
СМЕТЊЕ НА ВЕЗАМА НАЈДАЉЕ СЕ ЧУЈУ.
МУЂКОВИМА СТЕ ЗАПРЖИЛИ НАРОДНУ ЧОРБУ.
ГДЕ СУ НАМ САДА ГРАНИЦЕ: У ЈУГОСЛАВИЈИ ИЛИ ВАН?ДУБОКИ РЕЗОВИ ИЗАЗИВАЈУ КРВОПРОЛИЋЕ.
РАД НАМ ЧУВА САМО РАДНИ СТАЖ.
ПРОДАНЕ ДУШЕ КУПУЈУ СЕ ЗА СИТНЕ ПАРЕ.КОД НАС ПАКЕТИ СТИЖУ: ПУТЕМ ПОШТЕ ИЛИ ПРЕКО СИВ-а.
СЕЉАКУ ДАЈТЕ САМО ОБЕЋАЊА—ОСТАЛО СТЕ МУ ВЕЋ УЗЕЛИ.ТЕШКО БРЕМЕ СА БРДА СЕ ВАЉА.
НАЦИОНАЛИЗАМ ЈЕ МАСКА КОЈУ НАМ ВРЕМЕ СВЕ ЧЕШЋЕ СКИДА.
НИКОМЕ НИЈЕ ЛАКО, АЛИ НАМА ЈЕ СВЕ ТЕЖЕ.

ЖАРКО ЂУРОВИЋ

ПЈЕВАЧ ИНТЕРНАЦИОНАЛЕ

НИКО ТВРДИШИЋ схватио је карактер као врсту покривача. Укоко је покривач пунији, са перјем или вуном, изјутра би се будио задовољан. Живот је зимињив па се треба, срца свога ради, побринути за његову утопљење. Зимињивост струји посвуда, макар сунце бљештало двориштима и улицама градских. Кад би Нико био ујверен да сунце тражи сврастиште само на његовом прозору, било би му лакше. Али сунце походи и туде прозоре, па никако да нађе мир. Јесте да ради пјева интернационалу, али му није по вољи то интернационално понашање сунца. Зато мисли да оно, то сунце, треба само њега да благовјешћује и озара.

То што пјева Интернационалу на јавним скуповима, пјева је само зато што има појак глас и што му она омогућава да утврди политичку каријеру. Кад помиње презрене на свијету, бар кроз пјесму, рачуна да је одјукио дугове пролетаријату. Презрени му нијесу по вољи, не бар од тренутка кад је видио шта значи удобан покривач од првог или вуне. Ту је и мермерна вила на мору, ограђена дакако, да неко из пролетерске класе, не би ненадано хрупио у двориште и ујерио се колико се уважени друг отуђио од народа.

Пјевач Интернационале дјелује и озбиљно, поготово кад се, у јубиларним приликама, пјева пјесма о пламену човјекова немира. Сва његова друштвена активност завршава се затезањем гласних жица, да је ефектно, са фином баритонским преливима, приведе до краја.

—Како друг пјева Интернационалу?—питао је често Нико саговорнике.

—Фантастично!—одговарали су љубите.

Крв и снага Никовог тијела наједном би се стицали. Као лук послије испуштања стријеле. Једино би свијетло, "чија—озрачења падају са украшеног свода окружле дворане, указивало да задовољство није завршено. То је повод да се погледа лијево—десно и да се оком улови осмијех

значајнијег узваника. На поклон главе одговори поклоном тијела и главе, дајући тиме до знања да је озарен срећом што је примјетио.

У себи је позавидио ономе које се поклонио, задржавајући дуже поглед на његовом одијелу на коме бјеху окачене многе разнобојне врпце. Зато се још једном поклонио, другог пута дуже него претходног. Што га је подстакло да то учини, зна само његова сујета. Глава и тијело, посредством неког скривеног магнета, постали су вибрајући, да су они можда, независно од свијести, испољавали зачујујући у немој владању собом. Мислио је да се све то дешава у сну, па треба притиснути неко другме које ће растjerati у свијести тај чудно расцвјетали кошмар. Али како наћи кључ за толико жељену прибраност?

Поново погледа у правцу важнијег узванка, сада са онемјелим устима и зебњом у очима. Узваник није узвратио новим наклоном. Хитро је окренуо Нико леђа, ослободивши га тако неугодности сталног клањања. Уплашио се, ако су то други примјетили, да неће имати више прилике да пјева Интернационалу на тако важним скуповима и да исказује своју саосјећајност са „превренима на свијету“. А Нико има појак глас, са финим баритонским преливима, уз то има и понеку врпцу, срезану тако да украсно дјелује на мјесту резервисаном за лакше уочавање.

Немојмо гријешити душу према пјевачу Интернационалу. Оно окретање леђа важнијег узванака одиграло се због тога што је овај морао да одговори и на наклоне других званица. Нико није знао да таква диоба наклона постаје дио уваженикове потребе да се његова опеолика пренесе и на друге госте. Тако ће он моћ живахно да развлачи усне и да својим јаким гласом зратима „сукње које мори глад“, а увече ће, кад почне офанзива на клопу, да се осјећа неспокojним што се сервирање јела и пића обавило без сребрног прибора и кристалних чаши.

Пјевач Интернационале, Нико Тврдшић, постао је тврд на туђе бриге. Што је тврђи према туђим бригама, постајао је њежнији према себи. Сматрао је да други постоје ради његове удобности. Уостalom, он се тим другима одујује што пјева Интернационалу. Љути се на сунце што није пробиљио. Оно треба издашно да бакрени боју важним друговима. Тераса на којој се љуби сунце и Никова леђа треба да буде даље од свијета. Пјевач Интернационале подноси само свијет у поменутој пјесми. У животу би га радо послао где се омрзнути шаљу.

Јуче је баш уложио протест код управе плаže да водену писту за глисере премјесте даље од његове виле. Смета му звук мотора. Смета му и близина радничке кухиње из које допира дах је да са оштрим и непријатним миризом.

Тада постаје мргодан човјек, јер му је ускраћена драк безбрижног одмora. А такав одмор може се једино остварити од оних који цвијет живота опрашују обичноштима када се мала задовољства смatraju великим. А Нико је изузетан човјек. Њему су потребна велика задовољства. Малим задовољствима окренује леђа кад је постао велик, а то је било оног тренутка када му је на његов наклон вођа одговорио наклоном. Од тада му је живот био сасвим наклоњен.

Живио је да тај наклон и од тог наклона, спуштајући ролете на својој свијести за оне свијести које избијају из бића малог и не-примјетног човјека, онога из радничке кухиње. Нико, човјек са финим баритонским гласом, љепоту узбуђења може да види тамо где се уважени уважавају. Где један другоме поклањају наклон и уз наклон брижљиво потхрањују сунце.

—Баш си колосалан!
—Баш си фантастичан.

Ту су и свијетла да опрезническу сусрет и да уместо душе освијете мјеста на капуту на коме зраче врпце. Ту су и ријечи испеглане дугогодишњим задовољством собом.

—Не мијењаш се!
—Алал вјера!
—Да куцнем у дрво!

Отворена је мала безбрижност. И жеља да се вођа што примјетије поздрави наклоном. Неко се као Нико превари па се два пута наклони, а вођа му тада окрене леђа, јер има још њих којима треба узвратити наклоном.

Пјевач Интернационале тада свашика помисли. Жив човјек, шта ће. Сада, када је други наклон истоа, плаши се да ће то платити живцима и несаницима. Постаје, у томе часу, бојажљиви дјечак који не зна шта ће са рукама и по-гледом. Јер и тај наклон, рутински, очекиван од вође, може да промијени прст судбине. Њему је, Нику, подоста година и своје време од рата наовамо могао да је ужива у благом плетиву сунца, које су увлачи у бљештаве очи цвијећа и тако души причинију до сањао смирење.

Прст судбине није се промијенио и он је, са дивном топлином у очима, читао обавијест у новинама да му је, поводом седамдесетогодишњице рођења, додијељено још једно заслужено признање: Орден заслуге за народ првог реда. Срце му је јаче текло, а цвијеће брижљиво његовано у башти као да је дјијелило радост са њиме. Лиске на њему бивале су свјетље и прижељиве, рекло би се, додир његова меког длана. Ту су и карапанли са модром круницом, а и неко друго цвијеће на чије се мирише био навикао—икако му није знао имена, будући да су била тешка за изговор. Знао је само да цвијеће чини одор љепушним и да оно, када се тако бојадично оцвјетава у башти, повећава његову важност.

—Фантастично, колосално! У кружaju тих оскудних ријечи пјевач Интернационале налазио је пуно љубиља живота. А и како не би кад се предмет живота саткива од жељених слутњи да ће на дозајије јубиље, као и многим приликама до тада његов наклон већи бити препричаван као правилно схваћено поимање историје и будућности.

Ијадије се љубиљи јубилеј где је још једном да демонстрира љепоту дубоког наклона и где ће, с обзиром да има фин глас, са баритонским преливима, да се одужи „превренима на свијету“.

Није мала ствар одужити се свијетом и да поруб црне мараме нервозно грчила под прстима.

По Нику то је изгледа било дољно да се одужи старици, којаје поруб црне мараме нервозно грчила под прстима.

На пјешчаној обали сунце је својим кретом по небу освајао један по један квадрат. Чуло се равномерно поигравање мора и обале.

Старица је ћутала. Неки чудан и хладан зид одјељивао је два бића, која су усљед помањкаја ријечи погледом пратила непомичан отисак својих сјенки, ојратних бочно од њих. На свега два корака лептир је нестрпљиво тражио мјесто починка у круници цвијета. Да ли га је нашао, нијесу примјетили ни старица ни пјевач Интернационале.

Нико одвикнут од тога да схвата ту џуку, пренио се мислима на долазећи јубилеј где је још једном да демонстрира љепоту дубоког наклона и где ће, с обзиром да има фин глас, са баритонским преливима, да се одужи „превренима на свијету“.

Није мала ствар одужити се таквима. Макар и кроз пјесму.

(Трећа награда на конкурсу)

Приморске новине
Спорш

НА ТЕРЕНУ за мале спортивне Туристичког насеља „Словенска плажа“ током овог мјесеца одржан је традиционални турнир у малом фудбалу под покровитељством најтиражнијег југословенског дневног листа „Вечерњих новости“. Организатор ове успјешне спортске манифестације коју је пратио велики број љубитеља фудбала, међу којима је било и пуно странака, био је Клуб пријатеља Југословенског спортивког друштва „Партизан“ из Будве, заједно са Туристичким насељем „Словенска плажа“. Организацију турнира су помогли ТВ сервис

МАЛИ ФУДБАЛ

УСПИО ТУРНИР

Здравка Мајкића, Пицерија „Ал Парма“, Ресторан „Лагуна“, Продавница „Добро утро“, КСРО „Јужни Јадран“, ОУР Новоградња, Омладински сервис „13. јул“, Кафе бар „Лајф“, Ресторан „Капгар“, Ресторан „Оранж“ и ЈСД Партизан из Београда.

На турниру су учествовале 26 екипа из разних мјеста. У финалу су се састале екипе „ТВ сервис Мајкић“ и „Премијер“ из Никшића. У веома допадљивој игри Никшићани су били бољи и заслужено тријумфовали са 2:0. Они су стекли право даљег разигравања у љетној лиги „Вечерњих новости“.

„Премијер“ је наступио у са-

ставу: Делић, Калезић, Лаловић, Аничић, Кристијан и Дејан Бркуљан, Стевовић, Мијановић и Вујовић.

„ТВ сервис Мајкић“: Белан, Маловразић, Јововић, Пићан, Шабан, Поповић, Вуковић, Думнић и вођа екипе Мајкић.

За најбољег играча турнира проглашен је Небојша Аничић из екипе „Премијера“, најбољи стријелац је Вељко Поповић из „ТВ сервиса“, а најбољи голман Вицко Белан из исте екипе.

Побједнику, другопласираном и најбољим игрчима припала су вриједне награде. Одлично су судили Милорад Вујовић и Рајко Ковачевић.

С. Грегорић

У БУДВИ 26. ЈУЛА

ПЕРУНОВИЋ - УЛОФД

НА ФУДБАЛСКОМ стадиону Лутови 26. јула у 10 часова почеће замјјавни професионални бокс-меч у 15 рунди, између Мирдрага Перуновића и Филипа Улофда, шампионе Белгије.

Наш боксер до 16. априла, када је укрутио рукавице у Сен Квантану (Француска) против Марса Лавара, од кога је изгубио, пошто му је аркада била напрела, налазио се високо на европској ранг листи изазвача, на четвртом мјесту у средњој категорији.

Прије одласка за Француску на меч са Лаваром, Перуновић је у Будви проговарао о могућности организовања меча за титулу првака Европе, јер је био убијењен да не меч против Лавара добити. Међутим, то се није догодило, па сада Перуновић поново јуриша на европски трон.

Перуновић има 31 годину. Освајајући је низ медаља и трофеја на ринговима широм Југославије, Балкана, Европе и свијета у аматерској конкуренцији. Од 1981. године бори се у професионалној конкуренцији под надзором Гајтана Микалефа из Париза.

Од меча у Будви, Перуновићу зависи, да ли ће успети да се попне на европски трон у средњој категорији.

- Овај меч у неку руку је полуфинални. Побједник добија шансу, да се већ у слиједећем мечу бори за титулу првака старат континента. Конференција за новинаре је заказана за 22. јул у сали „Монтенегротуриста“, када стиже Улофд, и када ће се сазнати и све друге појединости о мечу, рекао нам је Велибор Золак, један од организатора овог меча, за који већ влада велико интересовање.

ФУДБАЛ**ПРИПРЕМЕ БУДВЕ**

ФУДБАЛЕРИ Будве се уврсико припремају за почетак првенства у Међународној лиги-группи југ. Екипа се осјетно појачала (боје Будве ће у наредном првенству бранити неколико истакнутих црногорских фудбалера) с нескривеним амбицијама да се у овом првенству постигну што бољи резултат, па ако се укаже прилика и освоји шампионска титула што би значило пласман у јединствену другу лигу.

Будванци су учествовали у неомајкој конкуренцији на фудбалском турниру у Никшићу. Освојили су посљедње, четврто мјесто, али су приказали допадљив фудбал и били веома равнopravan противних многој искуснијим екипама које се такмиче у вишем рангу.

Будванци су учествовали у неомајкој конкуренцији на фудбалском турниру у Никшићу. Освојили су посљедње, четврто мјесто, али су приказали допадљив фудбал и били веома равнopravan противних многој искуснијим екипама које се такмиче у вишем рангу.

Г.

ИНФОРМАТОР**РЕД ВОЖЊЕ АУТОБУСА**

14.50, 15.05, 18.05, 18.20,
20.10, 20.30; Улцињ 15.05.

ПОЛАСЦИ ВОЗОВА

Бар-Београд 9.55, 14.15,
20.45, 22.40.

Београд-Бар 10.35, 14.20,
22.10, 23.30.

Бар-Београд 5.00 (до 27.
августа), Бар-Ниш 19.55 (до
26. августа), Београд-Бар
5.20 (до 27. августа) 23.20
(автобуз до 27. августа),
Ниш-Бар 20.30 (до 25. августа).

РЕД ЛЕТЕЊА АВИОНА

Тиват-Београд понедељак 8.10, уторак 9.25, 15.50,
16.20, 19.00, четвртак 19.00,
субота 9.10, недеља 17.40.

Титоград-Београд понедељак
и уторак 8.20, сриједа 9.25,
четвртак 10.20, субота 7.40,
недеља 11.50.

Београд-Тиват понедељак 6.40,
уторак 8.55, 10.20
четвртак 10.20, субота 7.40,
недеља 11.50.

Београд-Титоград понедељак
и уторак 5.55 и 19.50,
сриједа 5.35 и 19.50,
четвртак и петак 5.55 и
19.50, субота у 5.20 и 19.50,
недеља 5.55 и 19.50.

IN MEMORIAM

АЛЕКСА (АЦО)**ЗЕНОВИЋ**

све до коначног ослобођења земље. Као такав био је више пута хапшен и зlostављан од стране окупатора.

Приликом формирања првог Народно-ослободилачког одбора у Будви Алекса је биран за његовог члана. По ослобођењу земље ступио је у Службу при Главној дирекцији за хотелијерство и туризам у Цетињу. Радио је и у дирекцији управе за туризам у Херцег

Новом и био вршилац дужности директор. Захваљујући свом великом радном искуству Алекса је много доприносио оснивању првих угоститељских објеката у Црној Гори. У својој вољеној Будви обављао је, тајкоје свесно и одговорно, мноштво дужности и функције: директор Хотела „Авале“, предсједник Туристичког савеза општине, предсједник Мјесног одбора Савеза бораца, предсједник Школског одбора. Један је од оснивача првог трговинског предузећа „Јадран“ у Будви и његов комерцијални директор до пензионирања.

За своје дугогодишње плодне активности добитник је бројних одлика и признања: Плакета Туристичког савеза Југославије, Туристичког савеза Будве, Медала рада и др.

Успомена на Алексу-Аца Зеновића, човјека кога су красиле многе дивне људске особине остаће трајно у сјећњу многих генерација његових суграђана.

ФЕРИБОТ

„Свети Стефан“ на линiji Бар-Бари недељом и четвртком у 22.00, а на линiji Бари-Бар понедељком и петком у 22.00.

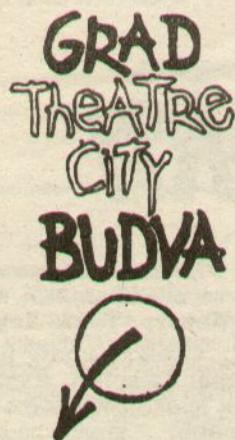
ТЕЛЕФОНИ

Хитна помоћ 94, Ватрогасна јединица 93, СУП 92, Апотека Будва 41-944, Апотека Петровац 61-318, Аутобуска станица Будва 41-600, 41-121, Петровац 61-510, Такси станица Будва 41-409, Пословница ЈАТ 41-210, 41-641, Жељезничка станица Бар (085) 22-210, Прекоокеанска пловидба Бар (085) 21-441, Пословница ЈАТ Титоград (081) 44-248, Пословница „Адрија-авијопромет“ Титоград (081) 44-284, Аеродром Титоград (081) 61-336, Аеродром Титоград (081) 31-550.

**GRAD
TheATRE
CITY
BUDVA**

Приморске новине

Лист ССРН општина Будва. Издавач Културно-информативни центар Будва. Директор ВЕЛИБОР ЗОЛАК. Уређује Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Адреса Редакције: „Приморске новине“ 85310 Будва. Телефон (086) 41-87, 41-194. Жирорачун 20710-603-1809 код СДК Будва. Штампа НИО „Победа“ ОУР „Графичка дјелатност“ Титоград. Претплата за годину дана 90.000 динара, за иностранство 30 USD. Рукописи се не враћају.

PROGRAM FESTIVALA „GRAD-TEATAR '89.”

22. jul – 20. avgust 1989.

ПРОДУКЦИЈЕ ФЕСТИВАЛА

МЕДЕЈА

ПРОДУКЦИЈА Grada teatra i Dramskog teatra Skoplje prema uzoru na Euripidovu *Медеју*, po tekstu **Dane Zajca**. *Медеја* je jedna od najsnasnijih antičkih tragedija i kao takva nesprešna inspiracija od antike do danas.

Režiju „*Медеје*“ radi **Vito Tauer** scenografiju i kostime **Barbara Stupica**, muziku **Igor Leonardi** maske **Alenka Nahtigal**.

Drama ima 13 lica, uloge *Jasona i Медеје* igraju **Branko Gorčev** i **Majda Tušar**.

„ЈЕДУПКА”

ПРОЈЕКАТ zamišljen kao spektakl sa muzikom i igrom u izvođenju teatra Roma „*Pralipe*“ iz Skoplja. Jedupka je ciganski muzikl nepoznatog dubrovačkog autora iz 16. vijeka sa bogatim kostimima, puno muzike, pjesme, plesa, sa likovima cigana i ciganki koji u sebi nose strast svog lutajućeg, romantičnog naroda.

Muzikl, čiji univerzalni jezik nema prepričku u komunikaciji, namjenjen svakoj vrsti publike režira **Rahim Burhan** koristeći neiscrpnu imaginaciju stvarajući slike iz sna i jave.

2. av- gust	Koncerti gust	- JAZZ TOWN: – Miklin Karlheinz Band, Austria – Kvartet Stjepka Guta – Mikan Zlatković United Band, Beograd – Bi bap kvartet, Beograd – Lolita, Ljubljana – Gradska muzika Budva i drugi	Ulični teatar	- „U BOGA MI VJERUJEMO”, režija Miško Đukić, Art grupa za produkciju nove svijesti „Inferno”, Titograd, premjera
3. av- gust	Koncerti gust	- JAZZ TOWN: – Leonid Ptaško, klavir, USSR – Miklin Karlheinz Band, Austria – Kvartet Stjepka Guta – Bi bap kvartet, Beograd – Lolita, Ljubljana – Gradska muzika Budva i drugi	Ulični teatar	- FESTIVAL GITARE: Diego Carmona i Miguel Castanos, Spain
	Teatar	- Festivalska produkcija: „KANJOŠ MACEDONOVIC”, režija Vida Ognjenović		- „U BOGA MI VJERUJEMO”, režija Miško Đukić, Art grupa za produkciju nove svijesti „Inferno”, Titograd
4. av- gust	Teatar gust	- Festivalska produkcija: „KANJOŠ MACEDONOVIC”, režija Vida Ognjenović		- FESTIVAL GITARE: Pablo de la Crus, Spain
5. av- gust	Teatar gust	- Festivalska produkcija: „KANJOŠ MACEDONOVIC”, režija Vida Ognjenović		- „SHAKESPEARE THE SADIST”, režija Branko Brezovac, OKC Zagreb
	Koncert	- MOSKOVSKI MADRIGALISTI, USSR		- „FRANCKE STEIN UČI TANGO”, autorski projekat Siniše Miletića, Zagreb premjera
6. av- gust	Teatar gust	- „ISUS IZ NAZARETA”, režija Aleksandar Mrevlišvili, Tbilisi state Georgian theatre Metechi, USSR		- Festivalska produkcija: BORGES „ALEPH”, režija Branko Brezovac
7. av- gust	Teatar gust	- „DIDRO”, režija Aleksandar Mrevlišvili, Tbilisi state Georgian theatre Metechi, USSR		- „FRANCKE STEIN UČI TANKO”, autorski projekat Siniše Miletića, Zagreb
	Promocija	- „Sjećanja, snovi, razmišljanja” Karl Gustav Jung, izdavač „Mediteran” Budva		- „KEBAJUĆI GODOA”, režija Zvone Šedlbauer, Kamerni teatar 55, Sarajevo
8. av- gust	Koncert	OFF program: Bajaga i Instruktori		- Festivalska produkcija: „ORESTIJE”, režija Rahim Burhan, Teatar Roma „Pralipe“, Skopje
9. av- gust	Koncert	- FESTIVAL GITARE: The De Falla trio USA		- Festivalska produkcija: „ORESTIJE”, režija Rahim Burhan, Teatar Roma „Pralipe“, Skopje
		- FESTIVAL GITARE: Echat Musa, France		- DONALD BYRD /The Group, New York, USA
				- „LEAR...”, režija Carlos Marqueri, La Tartana Teatro, Madrid, Spain
				- Hor „Josif Marinković”, Zrenjanin

22. jul Teatar

- Festivalska koprodukcija: I. Brešan „HAMLET U MRDUŠI DONJOJ“, režija Branislav Mićunović, Zvezdara teatar, Beograd

Ulični teatar

- „CIRKUS KANSKY“, Gledališće Ane Monroe, Ljubljana

23. jul Ulični teatar

- „CIRKUS KANSKY“, Gledališće Ane Monroe, Ljubljana

24. jul Teatar

- Festivalska koprodukcija: I. Brešan „HAMLET U MRDUŠI DONJOJ“, režija Branislav Mićunović, Zvezdara teatar, Beograd

Ulični teatar

- „STRELJŠČE CIRKUS KANSKY“, Gledališće Ane Monroe, Ljubljana

25. jul Ulični teatar

- „COMEDIA DELL ARTE“, Pozorište „Dobrica Milutinović“, Sremska Mitrovica

26. jul Ulični teatar

- „COMEDIA DELL ARTE“, Pozorište „Dobrica Milutinović“, Sremska Mitrovica

Koncert

- OFF program: Robert Bollea, klavir, Italy

27. jul Ulični teatar

- „AUDICIJA“, Živko Vukojević, Niš

28. jul Teatar

- Festivalska produkcija: „KANJOŠ MACEDONOVIC“, režija Vida Ognjenović, premjera

Ulični teatar

- „AUDICIJA“, Živko Vukojević, Niš

29. jul Teatar

- Festivalska produkcija: „KANJOŠ MACEDONOVIC“, režija Vida Ognjenović

30. jul Teatar

- Festivalska produkcija: „KANJOŠ MACEDONOVIC“, režija Vida Ognjenović

31. jul Okrugli sto

- Promocija kritičkog izdanja „Izabranih djela“ Stefana Mitrova Ljubiša u 5 knjiga

AVGUST
1. av- Koncerti
gust

- JAZZ TOWN: – Dave Mc Kena, klavir, Canada – Lolita, Ljubljana, – Mikan Zlatković United band, Beograd, – Bi bap kvartet, Beograd, – Gradska muzika Budva i drugi

DOGАДАЈ

CENTRALNI događaj III ljetnog Festivala „Grad Teatar“ je premjera drame „Kanjoš Macedonović“ koju je po djelu **Stefana Mitrova Ljubiša** napisala Vida Ognjenović. Dramska radnja podjeljena u tri dijela: „S bradom ili bez brade“, „ili najboljega ili najgorega?“ i „Ubistvo duždevom rukom“ igraće se na platou ispred manastira Praskavica, Kraljičinoj plaži u Miločeru i Pizani ispred Budve.

O drami koju je napisala Vida Ognjenović mogu se izreći svi komplimenti. Proničući u smisao, humor i običaje Paštrovića iz vremena odvijanja radnje, znači vremena HV vijeka, Vida Ognjenović je dala gotovo univerzalnu sliku života jedne populacije izvan i nasuprot Venecije. Koristeći običaj da se radnja prati i izražava narodnim stihom i napjevima prigodnim za određenu situaciju, Vida Ognjenović faktički uvodi hor iz antičke drame ili „kola“ iz Gorskih vijenaca, da komentariše radnju ne vršeći bitan uticaj na njen tok.

Pri tom ona po već postojećem modelu, stvara nove pjesme gotovo autentične po stilu i jeziku, sa starim paštrovskim napjevima.

Od kratke pripovijetke Stefana Mitrova Ljubiša, Vida je napravila dramu sa 24 igrajuća glumaca, sa imenima likova koji imaju etimološko značenje, nadimcima koji oslikavaju karakter: rado-željan svijeta, Nikodim – zovu ga i Mrkodim, Golub – pitom i lukav kao na priliku svom imenu, Luka – lukaviji i od goluba, Daska-le ikonopisac.

Drama obiluje masovnim scenama, puna je sočnih dijaloga, elemenata humoru koji prevažilazi folklorne okrive i seže do univerzalnih elemenata komedije karaktera. Jezik je blago arhaičan, obojenost riječi folklornog govora razumiju po sebi.

„Kanjoš Macedonović“ ima mnogo opštih mjesta. To je prije svega dijalog sa svojim šekspirovskim dilemama i duhovitim opaskama, odnos provincije prema Centru vlasti, kolektivni odnos jedne populacije prema drugoj, a iznad svega afirmisanje humanosti i praštanja (odnos Kanjoša prema Furjanu) te odnos Kanjoša prema materijanim vrijednostima, spoljnom sjaju i odjeći, (karakterističan za pripadnike malih naroda).

U postavci drame vodi se računa o tom aspektu – kostimu, starom paštrovskom i venecijanskom. Kostimograf **Ljiljana Dragović** pokušava da iz folklorne baštine izvuče autentične i raskošne nošnje, onake kakve su bile u HV vijeku.

Scenografiju za predstavu radi jedan od najboljih jugoslovenskih scenografa **Miodrag Tabački** a muziku **Ivana Stefanović** koja se takođe trudi da iz starih notnih zapisa izdvoji muziku adekvatnu paštrovskom HV-vijeku. Najveći zadatak će ipak imati **Vida Ognjenović** koja svoju dramu mora da prenese na scenu, što će ipak biti lakše njoj nego nekom drugom, jer „Kanjoš“ u njoj već živi.

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

„МЕДЕЈА“ И „ЈЕЋУПКА“ НА ПЛАЖИ

● На Моцарт фесту наступили Софијски солисти ● „Болеро“ и „Хамлет у Мрдуши доњој“ на почетку ● Публика одушевљена „Даском“ из Сиска ● „Оригинал фалсификата“ одушевио публику

ВЕЛИКИМ ватрометом на зидинама Старог града, 1. јула означен је почетак трећег Јећњег фестивала „Град театар“. За овај спектакл задужен је био редитељ **Бранко Брезовец**. У 22 часа почела је, увијек ради гледна представа „Хамлет у Мрдуши доњој“ у режији Бранислава Мићуновића. Тумачи улога су били три Петра: **Банићевић, Божковић и Краљ**, затим **Мима Каракић, Тихомир Станић, Сузана Петричевић и Марко Баћовић**. Представа је и овај пут, као и прошлог љета доживела овације преко 2.000 гледалаца.

Први поета на Тргу пјесника био је **Рајко Петров Ного**, а тачно у поноћ на Цитадели изведена је балетска представа „Болеро“ Дамира Златара Фреја, са Соњом Вукићевић и Мирјаном Карапановић.

— Током педесет дана, из ноћи у ноћ, многобројни гости Будве и мјештани моћиће да прате доста позоришних представа, мјузикле, пантониму, озбиљну музiku, цез, а догађај фестивала биће позоришни спектакл „Кањош Мацедоновић“, нашег писца, **Стефану Митрову Јубише** у режији **Виде Огњеновић**. Поред „Кањоша Мацедоновића“, ту су још премијере „Јећупке“, у режији **Рахима Бурхана**, чија је „Орестија“ прошлог љета, била догађај свих југословенских фестивала и „Медеја“, аутора **Данета Зајца** у режији **Вита Тауфера**, а у извођењу Драмског театра из Скопља рекао је на почетку трећег Јећњег фестивала „Град театар“, **Велибор Золак**, директор и „духовни отац“ фестивала.

„Медеја“ на Јазу...

Плаже као сцене за позашне представе први је прихватио **Љубиша Ристић и Нада Кокотовић** (**Отело и Дон Жуан**) још прије два љета. Прошле године ниједна представа није играна на плажи, а ове, **Вито Тауфер** поставио је „Медеју“ на плажи Јаз, а 16. јула послије два одлагања премијерно је изведена „Јећупка“ на плажи Могрен у режији **Рахима Бурхана**, а у интерпретацији театра Рома „Пралине“ из Скопља.

„Медеја“ је рађена у ко-продукцији „Града театра“ и Драмског театра из Скопља.

Публика је дугим аплаузом на крају представе поздравила protagoniste: **Бранка Ђорчеву** у улози **Јасона**, **Мајду Тушар** као **Медеју**, **Ацу Јовановског**

Пелиаса, Силвију Стојановску – Главку...

„Медеју“ је Зајц написао према Еурипидовој „Медеји“ осавремењавајући текст.

— Ако би требало тражити прави, живи тренутак театра у „Медеји“, онда је то бљесак првог морнара **Мете Јовановског** у оном сјајном, ироничном монологу о свињским људима у свињској држави. С **Ђокицом Лукаревским** и **Владом Ангеловским** он је остварио призор који је у целини најближи по својој динамици и ироничном по-маку Тауферовој сценској поетици, написао је угледни теоретичар **Далибор Форетин**.

... а „Једјупка“ на Могрену

Бурхан је у Будви поставио „Тебанску трагедију“ (1987), „Мару Сад“ и „Орестију“, прошлог љета.

Креативност Бурхана у „Јећупци“ није дошла до пуног изражаваја. Представа није била на нивоу претходне три. Овог љета Бурхан се ухватио у коштац са карневалском пјесmom „Јећупка“, која својом њежношћу, топлином осјећања и љепотом израза спада у најљепшу поезију дубровачког пјесништва с краја XV и почетка XVI столећа. Јећупка кулминацијно уздизе љубав. Она је схватила да је то једини начин опстанка у животу, волети, волети...

— Да ли је „Јећупку“ написао **Андирија Чубрановић** или **Милица Пелегриновић** или пак неко трећи у овом случају није ни важно. Сигурно је једно, да је ово прва театарска реализација „Јећупке“, рекао нам је Бурхан.

„Јећупка“ је Циганка која у уводном дијелу, пред окупљеним говори о свом скитањском животу и узбуђењима која се догађају код се тако живи.

Бурхан је „Јећупку“ драматуршки спојио са шпанским пјесником, циганском поријеклом **Федериком Гарсијом Лорком**. Игру Јећупке, Бурхан је спојио са игром индијске богиње **Калисари**. У индијском, односно циганском вјеровању Калисари долази са мора и због тога је вјероватно Бурхан „Јећупку“ поставио на плажи Могрен. „Јећупка“ је имала изванредан ритам, и донекле игру **Хасана Бакија** (Федерико Гарсија Лорка), **Снежане Конески** – Руци је тумачила Јећупку, **Дубравке Киселички** (Калисари). Костиме је изванредно креирала **Ленче До-**

ничева, кореографија је Јагоде Сланеве, а музика Устрефа Саита.

„Пиф, паф, пuf“ одушевио

У блоку уличног театра, прво је наступила група „Даска“ (Драмско аматерско студентско казалиште) из Сиска. Они су, на Тргу пјесника, а потом на Цитадели извели колаж текстова **Владимира Мајаковског**, **Бранка Мильковића** и **Данила Хармса** у режији **Младена Мерзела**, а с насловом „Пиф, паф, пuf“.

Овај колаж преточен у тридесетак сценских слика, публика је одушевљено прихватила. Играли су: **Дамир Богојевић**, који стуђира глуму у паришком „Лекоку“, његов брат **Небојша**, затим **Јасмин Новљаковић**, студент режије у Варшави и **Бранко Кужнар**.

Послије „Даске“ на Цитадели гостовао је лењинградски невербални театар „Дерево“.

Иако им је игра изванредна, гледалишту је мало шта било разумљиво, тако да су гледаоци прије завршетка представе напуштали разочарани Цитаделу.

„Оригинал фалсификата“

Комад „Оригинал фалсификата“, београдског писца **Радета Радовановића**, припада кругу драмских дјела која се дефинишу општим термином – политичка драма. Цитадела је у једном даху пратила ову представу која је код публике у Југославији имала доста успјеха. Овде је душа публици била отворена... Редитељ **Славенка Салетовић** је досљедно пратио писца. **Петар Божковић** је **Павловића**, предсједника неког форума, приказао изузетно сложивито, природно, али и драмски упечатљиво: безобзиран је према свему што се збило од његовог рођења до данас, признаје да је имао праве очеве и лажне, али је свјестан да никоме не припада. Разорен му је живот и кроз ту исповијест он истину уздизе на ниво судбинског. Његов поочим **Вујић**, којега је са пуно чулности играо **Бранислав-Цига Јеринић**, нешто је више од сазнања глумачког. **Лазар Ристовски** игра Учу, **Жарко Лаушевић** изванредан, **Љиљана Драгутиновић** у улози Лене аскетски снајна, **Владан Гајовић** узвишен и **Славка Јеринић** убедљива. Представа нас одвлачи у вријеме скидња фотографија са зидова, на којима су ликови у које смо се клели, прво **Стаљина**, а онда **Биласа...**

Моцарт фест

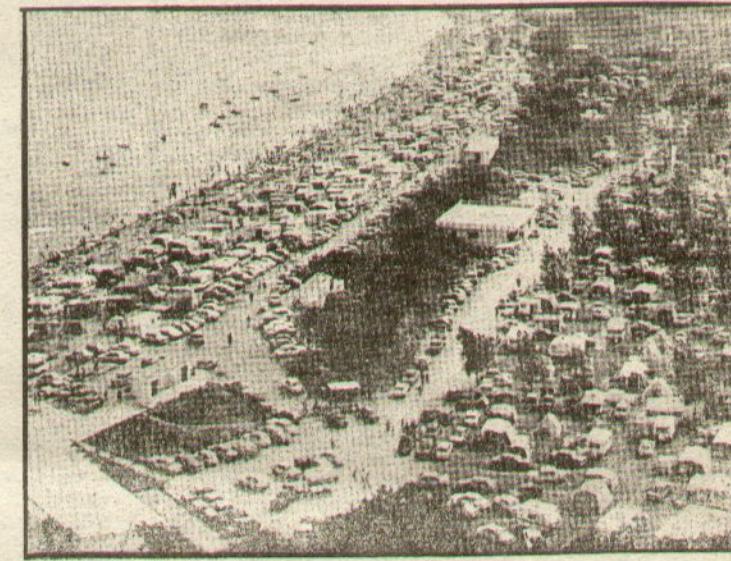
У музичком блоку „Града Театра“ под називом **Ма-**

царт фест

наступили су: Софијски солисти (18 музичара), затим Александар Маџар, клавир, Сретен Крстић, виолина, Љубиша Јовановић, флаута, Бранка Јаванић, харфа, Маја Јокановић, виолина и Невена Поповић, клавир. Сви су они изводили композиције славног Волфганга Амадеуса Моцарта и његовог оца Леополда.

У посебном програму озбиљне музике своје пијанистичке рецитале до сада су имали, Ксенија Зечевић и Маријан Мика (Польска), а успешан концерт су имали и музичари из Титограда. Сви концерти су изведени у „Санта Марија“.

Поред 24 глумца у „Кањошу“ се појављује 200 епизодиста и статиста. Цијела представа са кретањем трајаће, уколико све буде функционисало како треба, око 4,5 часа. Овај фестивалски спектакл, који је најављен још прије три године од стране Јулијана Ристића, овог љета Будву ће

„Медеја“ је изведена на плажи Јаз

На Цитадели, 10. јула, и 17. јула пред више од хиљаду гледалаца, **Ђорђе Балашевић** одржао је концерте својих шансона.

У ишчекивању „Кањоша“

У Будву је 15. јула из Београда допутовала бројна екипа глумца који ће наступити у „Кањошу“ чија је премијера предвиђена за 28. јул.

Екипа од 24 глумца који ће их наступити у „Кањошу“ радила је на уigravanju у Београду мјесец и по дана.

— Остаје нам до премијере, да извршимо пуно прилагођивање простору. То су двориште манастира Прасквица из 1050. године, Мала краљичина плажа у Милочеру, где ће се играти други чин и Пизана која замењује Венецију, где се и завршава представа. Глумци су веома расположени. Сви до једног су предани послу, што у неку руку наговјештава да ће „Кањош“ бити занимљив позоришни спектакл. У представи играју врхунски југословенски глумци: **Жарко Лаушевић** бтумачи **Раде Марковића** (Дужда), **Петар Божковић** (Фурлана), **Петар Краљ** (Даскале), **Предраг Тасовац**, **Вука Дунђеро-**

цајати

Балетски центар Адријатик

У оквиру „Града театра“ овог љета одржава се низ подфестивала, као што су Моцарт фест, чез фестивал, фестивал акустичне гитаре, а од 17. јула до 12. августа ради балетски центар Адријатик. Умјетнички руководилац центра је загребачка балерина и педагог, **Мирна Жагар**.

— Четвороредне семинаре балета ће водити познати свјетски балетско-плесни кореографи **Хулио Ривера** из Њујорка. Он је један од ријетких у свијету аутентичних педагога Хортон технике. Затим ту су **Стивен Јанакон** и **Риа Мартин** из Бријка у Белгији, односно Амстердама.

Семинар је намењен плесачима, педагозима и ученицима плесних и балетских школа, рекла нам је Мирна Жагар.

За ову међународну школу балета пријавило се петнаестак учесника из иностраница и наше земље...

Станко Паповић

ИЗ ПЕРА КРИТИЧАРА

ПЕЈСАЖ С АРГОНАУТИМА

Било је нешто те ноћи на плажи у Јазу, у оном њеном закутку који је редател Вито Тауфер одредио да се на њему изведе премијера „Медеје“ Дане Зајца, коју је у ко-продукцији с Градом театром Будва припремио Драмски театар из Скопља, што ме подсјетило на један кратки спис савременог њемачког драматичара Хениера Мулера. Спис се зове „Медеја“. Пејсаж с аргонавтима. Кајем спис, премда му је интенција да буде драма. Али, доводећи драмско писање до нулте тачке, Мулле је уградио драму у кратки, сајети опис пејсажа, остављајући могућим сценским шифрантима да га разријеше.

И тако је и ту на Јазу драматичнога било највише у пејзажу. Пјешчана плажа, мрто море, увијек могу бити знак краја свијета, као и његова почетка. Поточић што струји у позадини као нијеми знак заустављеног живота. Шаш стао у смирају вјетра. И много осушене, наплављене валиге под ногама. А онда и једна фотеља, један бакарни радни стол с лампом, један постамент с пријестојем. Неки дrevни, напуштени погански храм, чије се контуре наизире у позадини, међу шашом. И ватре, бакље, једино што највећије присуство живота. Каквог живота? Ако је Тауфер можда и мислио на Муллера, Зајц сигурно није. У пендulum између поезије и драме, у чијем њихању он жели, и сублимно у томе успијева, ухватити титраје живота. Зајц се можда више него и у једном свом драмском дјелу, осим у „Воранцу“, приближио драми.

Али, да би одговорили на питање какав живот, ваља поставити и додатно питање: каквој се драми Зајц приближио? Драма је то недодирујућих субјеката што стално стреме један на другога, кидишу и реже, љубе се и мрзе,

и у томе трају кроз вријеме. Драма је то заустављеног времена. Драма у којој су сви осуђени на садашњост, а вријеме клизи тихо, попут оног поточића. Драма у којој долази јунак, освајач и, освајајући свијет, бива осуђен да на крају зароби само властити живот, своју судбину.

Да, „Медеја“ није драма о злокобној колхидској чаробници. Ова „Медеја“ је прије свега драма о Јасону. Оно-ме што му се догађа на његовој путу бескрајне прогресије у освајању свијета. Медеја је само агенс те драме. Она увијек прати освајача. Она, странкиња, барбака, походница из непознатог, с њиме је увијек у злу, да би на крају и његово добро претворила у зло, нестало. И осудила га да свој пут почне изнова, да попут Сизифа камен изнова понесе читав свијет на својим плећима. Не знамо само када ће се тај свијет, попут лађе Арга, у својој дотрајалости, срушити на Јасона и убити га. Зајц нам то не казује. Али, знамо: бит ће то у оном тренутку када Јасон, уморан од бесконачних освајања, легне на тренутак у његову сјену. Да се одмori. Тренутак одмora је и тренутак његове смрти. Освајање је увјет, уклетост на живот.

Након низа представа, у којима је искушавао свој лудизам, развијао свој цамп, Бито Тауфер се сучио с текстом којем је тај проседе потпуно стран. Међутим, Тауфер је више од тога страсни заступник театрализације као једног принципа сценског живота. На Зајчевој драми он успоставља сублиму театрску структуру, у којој ликови попут сјена, бешумно клизе један поред другога, не дотичући се, агирајући сваки своју драмску судбину, највише одсутну од себе када су сучени с другим.

Тај принцип се осјећа и у овој изведби на Јазу. Међу-

Премијера „Медеје“ Данета Зајца на плажи Јаз у извођењу Драмског театра из Скопља. Режија Вито Тауфер

тим, исто тако знамо да је Тауфер велики мајстор сценског ритма, можда најбољи који ради на нашим сценама. Ритам игре је начин његова сценског окупљања. И чини нам се да се природа, пејсаж, баш у том погледу највише осветио својим уљезима. Ноге су батргале по пјеску, упадале у њега, раздаљине биле превелике да би се могла успоставити она структура и ритам игре који је мишљен прије свега за сцену. Праву своју проверу ова представа иматиће ипак на својој матичној сцени у Скопљу.

Дефинираност неких ликова наслућује успешност те провјере. Смирена, болно разарајућа разложност Медеје Мајде Тушар. Непатворена, раздрагана љепота живота чуваног у бјелокости Глауке Силвије Стојановске. Титраји беспомоћности због уклето-

сти у садашњости, уздаси вила Пелисанових кћери Катерине Коцевске и Викторије Анђушеве. Јасон Бранка Ђорчева онемогућен је немогућом приликом да дефинира до краја свој лик. Приватно он је више Јасон него што је био на сцени, унаточ добром говорењу. И коначно, Акаст Ђорђија Јолевског сав у напетости борбе, прогоњен проклето својим прогоњењем.

Али, ако би требало тражити прави, живи тренутак театра у овој представи, онда је то бљесак Првог морнара Мете Јовановског у оном сјајном, ироничном монологу о свињским људима у свињској држави. С Ђокицом Лукаревским и Владом Ангеловским он је остварио призор који је у цјелини најближи по својој динамици и ироничном помаку Тауферовој сценској поетици.

Далибор Форетић

ОКО ФЕСТИВАЛА

У БОГА МИ ВЈЕРУЈЕМО

У ОКВИРУ фестивала „Град театар“ ради и независна група за продукцију нове свијести – Инферно (Пакао).

– Инферно се представља на више начина: путем фестивалског магазина који нуди кроз фотографију и текст алтернативно и авангардно тумачење театра на фестивалу у Будви, као и информације са осталих фестивала у земљи иностранству.

Поред тога Инферно се појављује са уличним артакцијама које обједињују музiku и сликарство уз учешће публике. Инферно ће у другој половини фестивала, 9. и 10. августа у блоку уличног театра приказати представу „У Бога ми вјерујемо“ у режији Мишка Ђукића из Титограда, а у продукцији "Града театра", рекао нам је Драгослав Јоксимовић, „духовни отац“ Инферна.

С.П.

ПАНТОМИМА

НИЈЕСАМ ДОШАО СЛУЧАЈНО

СТЛУАРТ ФИШЕР из Чикага, један је од водећих светских пантомимичара. Дуже вријеме борави у Европи и наступа у Паризу, Прагу, Барселони, а прошле године на фестивалу пантомиме у Земуну је поједио.

Овог љета само гостује на фестивалу "Град театар".

– Нијесам случајно дошао на овај фестивал, који већ има велику међународну афирмацију. Уметницима није свеједно где ће наступати. У сарадњи са "Градом театром", наступам 17. јула на Цитадели, прекрасном сценском простору, у Петровцу 18. и Титограду 19. јула. Представа коју играм зове се "Галеб Чонатана Лингстона", писца Ричарда Барда, рекао нам је Фишер.

С.П.

ТРГ ПЈЕСНИКА

ВАТРОМЕТ ПОЕЗИЈЕ

Трг пјесника, почео је поезијом Рајка Петрова Нога, кога је публика ве-

ома срдачно поздравила. Послије Нога, своје ситкове су говорили: Будимир Дубак, Илија Јакушић, Мило Крал, Миодраг Трипковић, Александар Петров, Моша Одоловић, Драган Радуловић, Иван Гађански, Јацек Нагансон (Польска), Мишо Ђурић, Небојша Јеврић, Јаков Гробаров, Жарко Ђуровић, овогодишњи добитник Тринаестојуљске награде, Петар Ђурановић, Ранко Јововић... До краја ће наступити тридесетак југословенских и иностраних пјесника.

С.П.

САМО ЈЕДАН ТРГ ПЈЕСНИЦИ ИМАЈУ

ПЈЕСНИК ДРАГАН КОЛУНЦИЈА, ових дана упутио је телеграм фестивалском одбору, у коме између осталог каже:

– Само један трг под звјездама пјесници имају, а то је у величанственој Будви. Од срца честитам наставак ове дивне манифестације поезије и дружења.

С.П.

GRAD
THEATRE
CITY
BUDVA

ИНТЕРВЈУ

ЂОРЂЕ БАЛАШЕВИЋ

НАДАМ СЕ ДА СМО ЗЛО ИСПУЦАЛИ

Са осушеног Панонског у траперицама и патикама мајстор Ђорђе Балашевић, стигао је на Јадранско море, у Будву. Осјећа се, каже, као да је ту већ стотину бодина. Окружен својим драгим пријатељима, који су га ујерили да поново вјерује у другарство. Својим наступима, као и увијек побуђује велико интересовање публике. Али, његове пјесме нијесу више онако безбrijане, вицкасте и оптимистичке. Нема више љубљења у раздјелак, отишla је Вави Blue у лични неспокој, па чак ни пијетлови нијесу расположени за оне ствари. Сада Балашевић све чешће износи у својим пјесмама сумње, дилеме и забринутост, а у то нас је ујерио и на својим наступима у Будви.

● Ваше сценске наступе називао бих политичко-поетичко-музичким репиталима. Да ли под ангажованошћу по-дразумијевате критички однос према дневној политици?

- Ја сам раније имао много више проблема. Не у неком смислу материјално, да ме је неко опомињао, хапсио итд. Него су раније постојали много већи ауторитети и било је готово недодирљивих тема и ствари, табуа. И убацити неку алијзу која се издлака нечег дотиче, било је много опасније и компликованије него да се нешто спомене, а да се не замериш читавом низу људи који чекају на такву неку ситницу па да те ставе на лед. Није било оног званичног декрета да си званично скинут са програма, али је било телефонских позива који су за час могли да ме удаље од публике, свих могућих медија итд. Е ја сад балансирам. Ја сам имао лоше летење у Истри прошле године, у загађеном мору, међу људима који су ме гледали као супрога туристу којег само треба очерупати и послати кући. Онда су ме дочекали и ти крупни догађаји у Новом Саду, демонстрације па потом наставак косовских збивања, догађаји у Црној Гори итд. Стога ми је нова плоча била мало преозбиљне и претмурна, слабо комуникативна, а то је пројекција мене у том тренутку и то је направно терет једног кант-аутора. Међутим сада сам чини ми се успио да нађем једну праву меру између ових свакодневних збивања и оног што на концептима може да се каже и сад у процентима убацим речима тридесетак посто неких дневних и нормалних збивања. Публика је ту најбољи показатељ, јер никада се до сада није десило да будем негде извијдан или да буде преугтан неки мој фазон, што значи да имам од прилике доста добру меру за то јавно мњење и да се ту уклапам. Мислим да наша политика и тренутна ситуација у нашој земљи дају много материјала за естрадне наступе. Само не треба, са тим претерати, јер постоје границе које су врло осетљиве и које могу да доведу до сасвим погрешног ефекта.

● Значи ли то да ова криза која разједа земљу знатно утиче на промјену вашег сензибилитета?

- Па, много је то на мене утицало, јер ја сам човјек који стари са својим пјесмама од првих љубави па до других неких пјесама од „рачунајте на нас“ до „реквијема“ који је пјесма која је на неки начин објашњење

оне „рачунајте на нас“ и те неке заблуде у којој смо помало сви били. Ситуације у којој су нам објашњавали да је Југославија уствари земља коју сви знају и цене, поштују и воле, док нисмо схватили да смо једина земља у Европи која има неку инфлацију. Кроз све те ствари ја пролазим заједно са својим пјесмама и зато је ова плоча била мало тумурија, набјена стварима које су нас све притискале јесени 1988. чини ми се ружне и најтеже године коју је Југославија, у којој ми живимо имала до сада. Међутим, стварно ћу се трудити због људи који имају свакодневне и проблеме од посласа на плате, од бензина, хлеба, млека па преко ТВ дневника до ових који их уништавају, да их поштедим бар на својим следећим плочама.

● Јављају се и они који вам замјерају што сте у нека друга времена пјевали оде о партизанској блузи, компоновали, кажу они „данас смијешну химну Рачунајте на нас“.

- Да. Ја сам имао недавно један разговор на "Студију Б" када сам направио ову плочу и када сам ту пјесму "Реквијем" која је стварно заживела у једном тренутку одлично код оних код којих је на прави начин протумачена. Јавио ми се један старији глас који је рекао: - "Ја пратим твоје наступе, твој опус и заиста ме чуди како се ту провукла једна пјесма као што је "Рачунајте на нас". Ја сам каже знаю да ће та пјесма бити кратког века." Онда сам ја питао тог човека, колико има година. Он је рекао 68. Рекао сам му, - Ето видите ви знate са 68 година, знам и ја са 36. ту пјесму сам писао са 23. године. Ја сам био учен тако. Био сам тако васпитаван и певао сам у име своје генерације која је у том тренутку, када је та пјесма настала, баш тако мислила. А кад напишеш некој деvojci песму, па се рецимо касније разиђете и разочараши се, пјесма остаје и нико ти не каже написао си пјесму овој деvojci, а она ти није заслужила. А кад напишеш пјесму опет неком тренутку, некој гарнитури која то није заслужила, то се касније види и то се сматра много већим грехом. То је опасност тих политичких пјесама. Међутим, ја сам за то покушао да направим пјесму "Реквијум" коју много спомињем, и која је покушала да објасни ту разлику, ту историјску дистанцу. Та би се пјесма комотно могла звати "Преварени" по једном стику. То је генерација педесет и неке о којој сам певао о којој су надувани само идеали у које смо само тад веровали и која је наједном без њих остала. И сад је непотешто да се приклоним нечим другом и да говоримо - знали смо. Видели смо да ми нисмо ништа знали. Јер увек смо имали једне исте слике на почетку сваког уџбеника, учили једне исте ствари и сада је врло тешко се тога одрећи. Само треба што кажу мирно то проглати и признати те ствари, те грешке.

● На концепту у Будви сте у једном тренутку реклами: ја сам фотељаш. Да ли је опет у питању ироничан однос према стварима?

- Па да. То је игра речи. Потпуно је једноставно из фотеља гледам телевизiju, па су моји клинци долазили да ми кажу фотељашу, зезали ме када су

се те ствари догађале. Ја сам први пут рецимо чуо за израз "аутономаши" када је дошло до демонстрација, до тих промена у Војводини. Ја нисам сигуран да ми је јасно шта то значи. Мислим да се ради једноставно о политичарима који су на тај начин живели да би на неки начин сачували своје привилегије, статус који им је одговарао. Мислим о аутономаштву шире у људима који живе у Војводини, нема ни говора. Чини ми се да је то само била нека борба за власт. Тако да сам ја, у читавој тој ситуацији морао да останем нормално са стране. Било је покушаја да ме на овај или овај начин укључе, међутим, због грешке коју сам имао због "Рачунајте на нас" нисам се ангажовао нешто посебно. Ја сам жељео да будем са стране. Пре свега, немам руководство, немам плату коју добијам, нисам један од оних који имају социјални проблем. С друге стране, нијесам ни члан Савеза да би ту могао да тражим неке промене и мислим да би било нешто да се ту појавим. Ја сам једанпут онако у шали рекао: - Шта ја сад да радим, коју таблу да носим? Ја сам једноставно жељео да колико је могуће оставим тај посао онима којима је то заиста и наменено и који су у много тежем и другачијем положају него ми који певамо и правимо пјесме.

● Сви се ми на вашим концептима добро забавимо. Међутим, када се вратимо кућама наједанпут као да постаемо озбиљни. Ви сте нас у ствари кроз то забављање упознали са свом дубином и жестином југословенске кризе. Да ли вам је управо то намјера?

- Па није. Мислим да ми је највећи успех у томе што на концептима варирати. Можеш бити она генијална будала која засимјава људе два сата. Међутим, врло ми је драго што неке ствари бивају друкчије и нормално протумачене онако како треба на крају. Задња ми је намера да некога забринем, да неког правим турбним. Вероватно су сада сви довољно забринuti. Ја бих жељео да свemu томе дам ведру ногу. Свим тим проблемима који су чини ми се гори него икад, бар од када је памтим и знам за себе у овој земљи. Што кажу у сваком злу има и нешто добро. Ја се надам да смо зло испуцали и да сада долази то добро.

● У којој мјери је импровизација на вашим концептима унапријед простирирана, а у којој настаје као резултат реализације из гледалишта?

- Па углавном је публика увек заслужна какав ће бити концепт. Ја сам имао два концепта у Будви. На првом је био Мока Славнић, мој пријатељ и рекао ми је да ће доћи и на други концепт. Каже ми молим те немој да буде други исто као први. Рекао сам му, немој да ме оптерећујеш, ја ту имам неку шему, мењам и распоред пјесама и same пјесме. Али, он је ипак дошао и ја сам направио један потпуно другачији концепт где је било наравно истих најава и томе слично, али све то зависи од публике. Када видиш да те публика прима на старту, онда нема проблема. Наравно, има много импрови-

● То сигурно није учинио народ?

- Мислим да је то чисто једна административна грешка која је врло тешка. Ја вјерујем у разум и гледам док се уједињује Еврпа, ми остајемо по страни а то је заблуда. Ни једна наша јединица нема услова да буде неки Лихтенштајн или Сан Марино и шта ја знам. То су приче неискусних и површних типова који не знају да би нас на овим раскршћима однеле неке птице грабљивице и загорчавале нам живот.

● Како се осјећате у Црној Гори, у Будви поготово?

- Изразито добро. Ја сам то већ пар пута поновио. Први пут сам доживео да ми неко пружа руке а да не тражи нешто, него ми даје. Стварно, чудо једно од пријатељства. Толико сам доживио добрих наимера, толико стекао пријатеља да је то тешко испричati. Ја сам у Будви за недељу дана стекао више пријатеља него на једном другом мјесту, (није сад важно) где за осам година летово. Стога, чини ми се да сам ја себи обећао и одредио место на којем ћу се одмарати и тражити инспирацију за следеће своје пјесме и плоче до kraja ovog века.

● Испјевали сте и пјесму о Паштровићима. Откуда тај мотив. Да ли је то враћање дуга овом племену морепловца, авантуриста и вриједних градитеља?

- Па, ја сам први хтео да направим једну пјесму која би била с друге стране сингла који је жељео "Монтенегроекспрес" да поклана својим партнеријама, а то је пјесма "Монтенегроекспрес". Био је проблем што та мала плоча има две стране. Ја нисам жељео да буде било штампа, па сам прошле године мало крастарио и пењао се до Челобрда, силазио на Дробни пјесак и слушао од својих пријатеља причу о настанку Светог Стефана. Једноставно одмтавао мало филм о тим временима, о Млецима и Турцима итд. И баш сам пожелео да направим пјесму као један поклон. А кад сам донео пјесму, нисам очекивао да ћу толико да погодим тај ритам, тај мелос јер се нисам до сада тиме бавио и драго ми је што сам у томе успео. Желео сам једноставно да покажем своје пријатељство, да покажем како ми је лепо и добро овде.

● Колико су данашњи Паштровићи досједни наследници својих предака?

- Па не знам. Морао бих прво да проучим да видим какви су били. Али сам сасвим сигуран да време узима своје и да се не могу сада сачекивати гости са цефтердарама и сабљама, него сасвим другачије. Сада су Паштровићи јединица мјере за лукавство и за очекујем да ће они знати и у овој ситуацији да на прави начин, што кажу, похарају ове трговце који овде пролазе. Наравно они овога пута долазе модерније, не у караванима, већ модерним аутобусима и авионима и ја сам сигуран да ће Паштровићи то благо знати да задрже у свом гнезду.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ